

§ 1 Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 1 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Innan vi startar dagens partiledardebatt skulle jag vilja att vi gemensamt ägnar en tanke åt den tidigare utrikesministern Anna Lindh. På dagen för 21 år sedan mördades Anna, mitt i livet, mitt i centrala Stockholm. En familj förlorade sin mamma. En man förlorade sin hustru.

Jag lärde känna Anna när hon var ordförande i SSU och jag i MUF. Vi tyckte naturligtvis olika om nästan allting, men vi hade lätt att prata med varandra. Vi stod på samma sida i den folkomröstningskampanj som blev hennes allra sista stora politiska insats. Jag uppskattade henne mycket. Hela vårt land förlorade någonting den dagen. Det var en attack mot vårt öppna, demokratiska samhälle.

Vi säger på goda grunder att vi ska möta hoten med den styrka som ligger i själva demokratin, men vi möter också hoten med skydd och säkerhet.

I grunden finns hoten och hatet kvar och möter politiska företrädare än i dag från höger till vänster. Nyligen avslöjades nazistiska chattar med hotfulla kommentarer om ledande politiker som Gunnar Strömmer, Magdalena Andersson och Alice Bah Kuhnke. Många här inne har själva sett den mörka sidan av att stå i offentlighetens ljus. Närgången granskning hör verkligen till rollen i våra uppdrag. Hot och hat gör det inte.

Låt oss med högt burna huvuden fortsätta stå upp för det Sverige som just vi – var och en här inne – tror på. Låt oss hedra Anna Lindhs minne i handling, livligt diskutera politik när vi tycker olika och stå upp gemensamt där vi skulle kunna enas.

(Applåder)

Herr talman! För två år sedan fick vi som nu leder Sverige mandatet att få ordning på Sverige – ett land som länge hade blivit fattigare och farligare. Låt mig bara påminna lite om hur det såg ut. Inflationen var tvåsiffrig. Dieseln kostade 27–28 kronor litern. Sverige slog årsrekord i döds-skjutningar.

Sedan den här regeringen tillträdde har våra fyra samarbetspartier jobbat hårt för att börja lösa Sveriges problem. När vi nu går in i mandatperiodens andra halvlek återstår oändligt mycket arbete, men vi ser också resultat. Steg för steg börjar vi bygga Sverige rikare och tryggare.

Vi har givit polisen mönsterbrytande verktyg i kampen mot gängen. Polisen bedömer att 200 våldsdåd hittills har avvärijts under 2023 och 2024.

Vi har lagt om migrationspolitiken. Prognoser pekar mot det lägsta antalet asylsökande sedan 1997.

Vi har lagt två återhållsamma budgetar och bekämpat inflationen.

Efter mer än 40 år av energipolitisk förlamning i vårt land har vi tagit flera steg på väg mot nästa svenska kärnkraftsprogram.

Vi har tagit Sverige in i Nato, gjort Sverige säkrare och gjort Nato starkare.

Efter mer än ett decennium av svaga regeringar och fällda budgetar har vi skapat ordning och reda också i själva politiken. Sverige har nu en regering som får saker gjorda.

Herr talman! Som statsminister är jag stolt över det paradigmskifte som regeringen har påbörjat. När invandringen har minskat kan vi fokusera mer på integrationen och gå från kravlöshet till krav på personligt ansvar, kunskaper i svenska språket, jobb och egenförsörjning, att man flyttar till de jobb som finns och att man tar föräldraansvar. Det kan man tycka är självklara saker för de allra flesta. Men utanförskap och brottslighet bevisar att det inte gäller alla.

När inflationen är besegrad går den ekonomiska politiken in i en delvis ny fas med fokus på att bygga Sverige rikare och tryggare och på framtidsinvesteringar och tillväxtreformer. Det ska löna sig att jobba och att studera. Staten tar också sin del av ansvaret. Det blir en historisk satsning på infrastruktur och forskning.

Herr talman! Om två år är det val igen. På min sida i politiken vet vi vad vi vill. Väljarna vet vad de får. Det kan man inte säga om den splittrade oppositionen. Om vänsteralternativet tar över igen – blir det då mer eller mindre kärnkraft? Blir det höjda skatter eller sänkta skatter? Blir det fortsatt Natomedlemskap eller ska Sverige gå ur igen? Ingen vet. Det enda vi vet är att alla fyra partier till vänster är överens om att invandringen ska öka igen.

Nu går vi in i andra halvlek och fullföljer det vi fick mandat för. Om två år kommer det att finnas två alternativ: att gå tillbaka till den politik som skapade problemen eller att fortsätta få ordning på Sverige och steg för steg bygga Sverige rikare och tryggare.

(Applåder)

I detta anförande instämde Johanna Rantsi och Oliver Rosengren (båda M).

Anf. 2 MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Ulf KristerSSon för att han uppmärksammade minnet av Anna Lindh – min SSU-ordförande, min förebild.

Men i går när jag lyssnade på Ulf KristerSSon var det inte utan att jag konstaterade att han inte bara är oerhört stolt utan också är påtagligt nöjd med situationen i vårt land. Många känner nog inte igen sig i den beskrivningen.

De senaste åren har varit tuffa. Efter Rysslands invasion av Ukraina har västvärldens ekonomier hållits i ett järngrepp av inflationen. Det är en

lättnad att inflationen nu faller tillbaka i land efter land. Men vi måste tala klarspråk om vad som har hänt i Sverige och det faktum att krisen i vårt land har blivit djupare än vad den hade behövt vara och kommer att fortsätta pressa svenska folket hårdare än vad som hade varit nödvändigt.

Herr talman! Nu har halva mandatperioden gått. Arbetslösheten är den högsta på tio år. Konkurserna i byggsektorn är på rekordnivåer. Sverige har en tillväxt som ligger i EU:s absoluta bottenliga. Tio års reallöneökningar är bortsopade för svenska familjer, fler hamnar hos kronofogden och fler barnfamiljer vräks. Sverige och svenska folket har blivit fattigare än de hade behövt vara på grund av regeringens missriktade politik. Låt mig ta några exempel.

Precis när kostnadskrisen slår som hårdast mot vanliga hushåll i hela vårt land – i hela västvärlden – driver Sveriges regering en ekonomisk politik helt i strid med rekommendationer från internationella experter och vanligt sunt förnuft. I stället för att stötta de hushåll som har de minsta marginalerna inflationsskyddar man de redan förmögna genom stora skattesänkningar och lyx-rot.

Precis när bostadsbyggandet börjar dipa tar regeringen bort investeringsstödet för att bygga nya lägenheter i vårt land.

Precis när arbetslösheten börjar öka skär man i arbetsmarknadspolitiken, och nu planerar man en sänkt a-kassa och återinförd stupstock.

Det är inte utan att man kan konstatera att Jimmie Åkessons och regeringens märkliga prioriteringar har gjort arbetslösheten högre och gjort smällen värre för vanliga barnfamiljer samtidigt som vår tillväxt har rasat ned till Europas bottenliga.

Eller ta sjukvårdskrisen! På samma sätt som inflationen har drabbat hushållen har den också drabbat kostnaderna för svensk sjukvård. Men trots alla varningar, trots att Jimmie Åkesson före valet lovade att vara en garant för välfärden och trots att Ulf Kristersson har lovat att ingen ska sägas upp i svensk sjukvård har man valt att inte prioritera sjukvården.

Jag är den första att säga att svensk sjukvård inte var perfekt hösten 2022, men man kan ju konstatera att den inte lär bli bättre av att det kommer att vara tusentals färre anställda i slutet av detta år.

Resultatet är Sverigedemokraternas och regeringspartiernas hemkokta sjukvårdskris. Priset för detta betalas av svenska folket, som får vänta i timmar på sjukvårdsmottagningar och vårdcentraler och som får planerade operationer inställda på grund av personalbrist. Så blir det när man prioriterar höginkomsttagare före våra sjuka.

Eller ta gängkriminaliteten! Regeringspartierna lovade i valrörelsen att vi skulle få en rivstart mot gängen, men efter två år kan vi konstatera att skjutningarna fortsätter. Inte nog med det: Vi ser en eskalerande utveckling där allt yngre barn dras in i en grov brottslighet. Under det senaste året har antalet barn under 15 år som är involverade i mordplaner ökat med 200 procent samtidigt som de HVB-hem som de vårdas på säljs på Blocket eller drivs av kriminella.

Det är bra att regeringen fortsätter med vår politik att skärpa straffen och rekrytera fler poliser. Men vad gör man för att stoppa att allt yngre killar rekryteras in i gängen? Jo, man inledde den här mandatperioden med att skära ned på just de medel i statsbudgeten som var avsatta för att bryta nyrekryteringen samtidigt som man satte skola och socialtjänst på svält-

kur. Och man säger nej till att ens utreda en svensk RICO-lagstiftning som på allvar skulle kunna komma åt topparna i gängen.

Det här håller inte. Det är uppenbart att regeringen inte ser helheten och därför saknar en plan som på allvar skulle kunna bryta utvecklingen.

Eller se på klimatpolitiken, herr talman! Regeringen lovade att den skulle klara klimatmålen genom en mer effektiv klimatpolitik. Det skulle vara både billigt och gå snabbt att bygga ut mer elproduktion. Nu står vi med facit i hand. Utsläppen ökar. Energipolitiken är ett haveri, där energiproduktion som skulle kunna ge mer billig el här och nu stoppas samtidigt som regeringens lösning för mer kärnkraftsel inte lever upp till vallöftena.

Det här får ju betalas av svenska folket genom dyrare elräkningar, en extra elskatt eller miljardböter från EU när utsläppen ökar. Nu försöker man sopa undan spåren från detta genom att siffertrixa. Det är helt enkelt inte seriöst.

Låt oss stilla konstatera att de moderater, kristdemokrater och liberaler som hoppades att regeringsmakten skulle tvinga Sverigedemokraterna att bli mer normala tyvärr hade fel. Sverige har tvingats genomlida påhopp på fria medier, attacker på oberoende myndigheter, uppmaningar till koranbränningar och försök att skrämma civilsamhället till tystnad – för att inte tala om det hat och de hot som dagligen väller ut på sociala medier från trollfabriker som hoppar på ungdomar som tar politisk ställning. Förhoppningarna kom på skam.

Herr talman! Sverige kan mycket bättre än så här. Svenska folket förtjänar bättre än så här. Vårt land har en styrka – en förmåga att jobba hårt och ta Sverige genom tuffa tider – men vi behöver en regering som står på svenska folkets sida, på vanligt folks sida, som ser att uppgiften för politiken är att samla, inte splittra, och som fokuserar på att ge vanligt folk möjligheter att leva ett bättre liv. Vi behöver en ny riktning för Sverige.

(Applåder)

Anf. 3 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Det är halvtid i mandatperioden, och Sverige är äntligen på rätt väg. Det är fantastiskt. Alldeles oavsett den beskrivning som den socialdemokratiska partiledaren ger är det nog ändå väldigt många som känner att regeringen tillsammans med Sverigedemokraterna har levererat eller är på väg att leverera på de löften som vi gav och som gjorde att vi vann valet. Det är jag väldigt stolt över, även om jag naturligtvis inte är nöjd. Det måste göras ännu mer, och det måste göras ännu snabbare.

Från ett samhällsklimat som har sett massinvandring, som har sett kravlöshet och som har sett låga straff som något eftersträvänsvärt, någonting som skulle berika vårt land, har vi äntligen börjat röra oss i en mer rimlig riktning. Sverige har nu för första gången sedan 1973 nettoutvandring, trots att vi samtidigt ser ett massivt asyltryck på stora delar av Europa. Vi har satt krav, inte kravlöshet, i fokus. Sverige ska inte vara hela världens socialkontor där det bara går att roffa åt sig allt av vad välfärden bjuder utan någon form av motprestation.

Vi har nu ett läge där straffen skärps. En rad tuffa åtgärder direkt riktade mot framför allt den grova brottsligheten genomförs. Antalet skjutningar är nu nere på den lägsta nivån sedan 2017.

Samtidigt har vi sett till att underlätta vardagen för vanliga hederliga människor med helt vanliga liv. Vi har som utlovat drivit fram politiska

beslut som kraftigt har sänkt bränslepriserna. Vi tar bort skadliga skatter som hämmar företags konkurrenskraft för att gynna svenska hushåll och svensk tillväxt. Vi arbetar för att våra barn ska få tillbaka den skola som en gång i tiden ansågs vara ett föredöme över stora delar av världen.

Sverigedemokraterna är en garant för att arbetet för ett mer tryggt, sammanhållet och rättvist Sverige inte stannar av.

Jag vet att det finns många här i kammaren som inte delar min och Sverigedemokraternas uppfattning om vad som är rättvist och solidariskt, vad som är moraliskt riktigt och rätt, och det är faktiskt precis så det ska vara. En av poängerna med att vi har en demokrati och ett demokratiskt system är att olika åsikter ska kunna komma till tals och stötas och blötas.

Min vädjan, herr talman, är att vi nu med två år kvar till nästa val, trots våra meningsskiljaktigheter och trots gamla oförrätter, sakligt och respektfullt kan debattera vad som är bäst för vårt land nu och i framtiden. Ett politiskt samtal som kretsar kring nedsättande epiteter, allmänt tjafs, vantroaktningar av vad motståndaren egentligen tycker och så vidare är inte vad Sverige behöver i detta läge, utan vi – jag och alla andra i den här församlingen – måste stå över detta. Vi måste sätta svenska folket framför okvädningsord, förolämpningar och en ständig grälsjuka.

Herr talman! Den 7 oktober förra året – det är snart ett år sedan – iscensatte Hamas en av vår tids värsta terrorattacker. Det var terrorister som våldtog och urskillningslöst mördade alla israeler som kom i deras väg. Israel, det land som blev attackerat, har nu blivit måltavla för olika angrepp, även från politiskt håll här i Sverige.

När politiska företrädare går över gränsen genom att sprida uppenbart hatiska budskap och ta ställning för terror och terrorister mot en demokrati och sprider unken antisemitism har vi alla här ett ansvar att reagera och agera. Jag har väldigt starka synpunkter på att till exempel Socialdemokraternas ungdomsförbund ser mellan fingrarna när det gäller antisemitiska utfall. Detsamma gäller naturligtvis Vänsterpartiet, vars företrädare gång på gång träder över den gräns som jag nyss talade om och – om än med andra ord – gapar om att judarna ska fördrivas från sitt land.

Men, herr talman, det är inte mitt jobb att städa upp i andra partier, utan jag nöjer mig med att konstatera att vi alla här har ett ansvar för att stå upp för demokratiska värden. Detta borde vara så pass självklart att varje parti självt vet vad just det behöver göra. Då vet jag naturligtvis vad en del här tänker, och jag säger inte emot – mitt parti har absolut inte varit befriat från den här typen av problem, inte på något sätt. Men vi har agerat kraftfullt och resolut mot dem som gått över gränsen. Jag förutsätter att alla partier i den här församlingen gör på samma sätt.
(Applåder)

Anf. 4 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Vi lever i ett fantastiskt land, ett rikt land som har förutsättningar att få människor att växa, så att de kan få barn oavsett bakgrund, må bra i skolan och bli den bästa versionen av sig själva. Vi har ett land som kan få småföretagare med stora drömmar att nå sina mål och där det kan skapas ett grönt folkhem och en stark bas- och verkstadsindustri som kan växa över hela världen, så att vi inte låter Kina och USA köra över oss i konkurrensen om den gröna industrin. Vi skulle kunna ha moderna utvecklade arbetsplatser.

I stället har vi en högnationalistisk regering som drunknar i sina egna kulturkrig, i sitt gapande och i sitt skrikande och som polariserar och konstant ställer människa mot människa i hätska, hatiska utfall mot dragqueens, barn som har annan hudfärg och kvinnor som har en åsikt. Samtidigt försöker de rasera och skära ned på vård, infrastruktur och skola – det som tidigare generationer har byggt upp under decennier. Vi har en regering som vill ta Sverige ifrån oss, som vill ta vår stolthet ifrån oss. Jag längtar efter ett normalare Sverige, där arbetare och tjänstemän har bra och hyggliga liv, där vi kan prata som normala människor med varandra och där det inte är högerextrema rysskonton som styr den politiska debatten utan möten mellan människor.

Regeringen har sagt att den har besegrat inflationen. Ändå är matpriserna 25 procent högre i dag än när man lovade att falukorvspriserna skulle gå ned. Människor står varje dag och väntar i cancerköer som bara växer och växer och får inte tid på vårdcentralen, eftersom regeringen har skurit ned. Vi har ett Sverige där unga människor väntar på chansen att få flytta hemifrån men inte kan och där jobbspendlare står och väntar på tåg som inte kommer och drabbas av att pendlingslinjer lagts ned. Vad gör regeringen på jobbet? Är de på jobbet? Någon måste i alla fall göra jobbet. Men den här regeringen gör det inte.

Sverige skulle kunna vara ett mycket bättre och tryggare land att leva i. Vi har ett av världens rikaste länder, men vi har en regering som lägger ned tågsträckor på löpande band och som har fått byggbranschen att tvärnita, trots att behovet av bostäder är skriande. Och trots de goda förutsättningarna att ställa om för klimatet har den här regeringen lyckats öka utsläppen under sin mandatperiod.

Vi skulle kunna ha en trygg och resursstark sjukvård för de sjukaste patienterna. Vi skulle kunna ha världens bästa skola. Men vi har en regering som lyckas driva fram massuppsägningar av vårdpersonal och lärare. Vart tar då pengarna vägen, herr talman? Vården är viktig, men allt handlar inte om pengar, sa finansministern. Varför säger hon inte detta till de riskkapitalister som nu ska få en skattesänkning av regeringen? Att ge mer pengar till dem som redan har verkar vara mycket enkelt för regeringen, men det verkar vara mycket svårt att få fram resurser till att rusta upp vårt gemensamma land och skapa gemensam tillväxt som gör Sverige till ett bättre land att leva i.

Vi vänsterpartister lovar väljarna att vi kommer att göra allt vi kan för att byta ut den här regeringen mot en vänsterregering. Vi kommer att bygga ihop Sverige med gemensam tillväxt och gemensam välfärd och med upprustning i stället för nedrustning, så att Sverige håller ihop och inte förstörs av enorma ekonomiska klyftor.

Till regeringen vill jag säga: Någon måste göra jobbet, och vi vänsterpartister står redo att göra jobbet. Vi kommer att kavla upp ärmarna och ta tag i samhällsproblemen i stället för att fördjupa dem, som regeringen gör.

Till varje barn som ser den här debatten, till varje undersköterska, snickare och barnskötare som ser det här, till alla er på läktaren vill jag säga: Vi ser er. Du är viktig. Vi står på din sida. Vi kommer att kämpa dag och natt för dig och din familj. Du förtjänar någonting mycket bättre än det här – ett bättre liv att leva.

(Applåder)

Herr talman! Som alla föräldrar vet kan det ibland vara nervöst att ge sig av till skolan när man ska ha utvecklingssamtal med barnens lärare – eller kvartssamtal, som det hette på min tid. Det är många frågor som snurrar genom huvudet den dag då kvartssamtalet närmar sig. Hur går det egentligen om dagarna? Lär mitt barn sig av sina misstag? Behandlar det sina medmänniskor sjyst? Och inte minst: Är det så att barnet når de mål som har satts upp och får de resultat vi strävar efter?

Nu har den här regeringen och Sverigedemokraterna styrt Sverige i två år. Det är hög tid för dem att ha ett utvecklingssamtal, men inte med mig utan med medborgarna. Jag tar mig friheten att hjälpa Tidöpartierna lite att förbereda sig för det här utvecklingssamtalet. Jag tänker mig nämligen att svenska folket ställer ungefär samma frågor som jag ställer: Lär de sig av sina misstag? Behandlar de sina medmänniskor sjyst? Och viktigast av allt: När regeringen de resultat som svenska folket förväntar sig? Med andra ord: Löser de samhällsproblemen?

Och vet ni – om jag var en av dem skulle jag vara ordentligt orolig och nervös inför ett sådant kvartssamtal. Som medborgare skulle jag vara ordentligt besviken. På punkt efter punkt har Tidöpartierna nämligen misslyckats med att lösa just samhällsproblemen. Men eftersom jag bara har fem minuters talartid kan jag inte rada upp alla misslyckandena. Jag väljer att fokusera på tre samhällsproblem där Tidöpartierna inte klarar av lösningarna.

Det första gäller jobben. En central drivkraft för mig som liberal är att den som anstränger sig ska kunna lyckas i livet, oavsett var i Sverige den bor och hur mycket pengar föräldrarna har. Men med låg tillväxt, en historiskt hög arbetslöshet, otillräcklig integration och ett utbrett bidragsberoende är det alldeles för svårt att göra livsresor i Tidöpartiernas Sverige. Företagen, särskilt småföretagen, är helt avgörande för att vi ska vända den här utvecklingen. Trots det kommer det inga varma liberala jobbskapande reformer som skulle kunna göra skillnad på riktigt för alla dem som skapar arbete.

Det leder mig till regeringens andra stora svek: skolan. En bra skola är helt avgörande. Det är den viktigaste nyckeln för att alla barn ska kunna påbörja just sin livsresa. Men i stället för att satsa på skolan har Tidöpartierna låtit nedläggningar och uppsägningar bli vardag i vårt Sverige.

Dessutom låter man bli att ta tag i de orättvisor som i dag finns inbyggda i det svenska betygssystemet. Var femte elev går i dag ut grundskolan utan behörighet till gymnasiet. De får en enkelbiljett rakt in i utanförskap. Varje år underkänner vi tusentals unga människor, som med samma kunskapsnivå i andra europeiska länder hade fått chansen att gå vidare, ta studenten och kliva in i helt andra förutsättningar i vuxenlivet. Det är nu dags att sätta stopp för den ekonomiska krisen i skolan, och det är dags att förändra det orättvisa betygssystem där var femte elev stängs ute från gymnasiet.

Det tredje jag vill lyfta fram är klimatet. Regeringen verkar tro att man behöver ställa utsläpp mot tillväxt, men det är fel. Ingenting kunde vara mer fel än så. Dessutom lyckas man inte leverera på något av målen.

Sanningen är den att det enda sättet för Sverige att få ned utsläppen är att både öka tillväxten och göra ekonomin grönare. Det är just inom de

klimatekologiska sektorerna som framtidens jobb, innovation och företag finns. Det är där vi kan sänka utsläppen mest effektivt.

Nu är det upp till väljarna att utvärdera regeringens och Sverigedemokraternas resultat. Även om jag är mycket kritisk till betyget F vet jag också hur jag skulle betygsätta regeringens prestation så här långt.

Men till skillnad från Sveriges elever kan man få fler chanser i Rosenbad. Även om man misslyckats ett år eller två år är det inte för sent att få ordning på sin regeringskonstellation.

Jag vill avsluta med en uppmaning till Tidöpartierna inför de kvartssamtal som de ska ha med väljarna: Lös samhällsproblemen, lös samhällsproblemen och lös samhällsproblemen!

(Applåder)

Anf. 6 EBBA BUSCH (KD):

Herr talman, kära riksdagsledamöter och tittare! Välkomna, alla åhörare, till Sveriges riksdag!

Sverige är vårt hem, Sverige är vår borg och vårt gemensamma ansvar. Tillsammans bygger vi Sverige starkt igen och rustar det inför framtiden. Med fler poliser och genom rättsväsendet tar vi tillbaka tryggheten till våra gator. Vårt medlemskap i Nato stärker vår säkerhet.

Nu införs föräldrastödsprogram och dubbelldagar för landets familjer. Skatter sänks för företag och hushåll. Priserna vid pump har redan sjunkit rejält, så att hela Sverige kan leva. Vi har bara börjat. Steg för steg blir det både enklare och billigare att vara svensk. Vi kristdemokrater håller vad vi lovar, och nu levererar vi bit för bit.

Herr talman! Sverige har under lång tid halkat efter i välfärdsindexet. Det är uppenbart att politiken har levt ganska gott på tidigare generationers investeringar. Underhållsskulden har tillåtit växa sig allt större under decennierna av inte minst socialdemokratiskt styre.

Vi kan inte låta Sverige rosta sönder. Det är dags att återigen börja investera. Det är dags för vår generation att gå in i en ny nybyggarera, ett samhällsbygge som rustar Sverige starkt.

Herr talman! Regeringen går nu fram med den största satsningen på infrastruktur i modern tid med 200 miljarder i ökad ram. Grattis Hallsberg, Vårgårda, Boden, Helsingborg och Ockelbo! Nu byggs hela underhållsskulden för vägar bort.

Nu rustas Sverige starkt med rätt investeringar som både ger tillväxt, tryggar välfärden och skapar växande företag och fler arbetstillfällen för fler svenskar. Så gör vi Sverige rikare, tryggare och grönnare. Sverige är vårt hem och vårt gemensamma ansvar.

Herr talman! Sverige är ett land av samhällsbyggare. Under de senaste hundra åren har vi gått från att vara ett relativt fattigt land, ett av Europas fattigaste länder, till att bli ett av de allra mest välmående. Det är främst tack vare två saker. Det är svenskar som arbetar hårt och svenskar som är nyfikna och vill överkomma svåra problem.

Svenskar byggde 14 kärnkraftsreaktorer på 15 år och hela Västra stambanan på sju år. Tillsammans fick vi ekonomin på fötter och utvecklade välfärden så att människor kan bo och leva i hela Sverige.

Sverige drivs av människor som kliver upp varje dag, tar sig till jobbet, försörjer sin familj och deltar aktivt i föreningslivet. Men för att det ska fungera måste tågen gå i tid. Vi kan inte ha vägar som är fulla av potthål.

Politiken måste ta ansvar för nödvändiga investeringar som ett enskilt hushåll inte kan göra.

Herr talman! Mitt parti satt tyvärr inte i riksdagen på 70-talet. Det är väldigt tråkigt, men så är det. Ibland är vi lite för dåliga på att tacka Socialdemokraterna för att de gjorde väldigt mycket bra på 70-talet för industrin och kärnkraften, för att nämna några saker. Men sedan dess har det stannat av lite grann. Det Kristdemokraterna nu gör för Sverige AB är det som Socialdemokraterna borde ha gjort under de åtta år de satt i regeringsställning.

Vi kristdemokrater har varit först med att ifrågasätta att Sverige har en extremt låg statsskuld samtidigt som investeringsbehoven inom både välfärd och infrastruktur har blivit allt större. Vi har arbetat hårt för att Sverige ska våga satsa och inte bara lappa och laga. Vi har hållit i när andra har hållit emot. Sverige, nu har vi ett resultat. Vi har en rejäl tillväxtbudget som gör att fler kan känna framtidstro i detta land.

Herr talman! Ett samhällsbygge kräver inte bara rätt investeringar. Det kräver också rätt värderingar. Nu ser vi hur parallellsamhällen breder ut sig. Alldeles för många lever under hedersförtryck i vårt land.

För att ett hem ska fungera krävs det att det finns tydliga gemensamma regler för att alla ska kunna trivas vid köksbordet. De skiljer sig inte så mycket från de spelregler som måste finnas i ett helt land.

Vi kan kalla dem svenska värderingar. Det är människovärdet, individens frihet, jämställdhet mellan män och kvinnor och solidaritet människor emellan. Det är garanten för din och min frihet.

Den värderingskampen måste vi ta varje dag. Det är en värderingskamp om vilket land Sverige ska vara. Vi kommer inte att rygga undan för den. Sverige är vårt hem. Låt oss ta hand om det med både investeringar och värderingar!

(Applåder)

I detta anförande instämde Magnus Jacobsson (KD).

Anf. 7 AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Den här hösten kommer att präglas av både allvar och oro, över klimatförändringar, skjutningar och krig, över en orolig omvärld och ett Sverige som slits isär. Vår uppgift måste då vara att möta vår tid med hopp och med framtidstro.

Det gäller att i både ord och handling visa att omställningen inte bara är nödvändig utan också kan ge oss kraft att bygga ett starkare och mer rättvist samhälle. Tyvärr är den sittande regeringen totalt ointresserad av det.

I stället för att investera i den gröna omställningen låter man utsläppen öka. Man motarbetar industrins omställning. Man matar flyget med pengar samtidigt som järnvägen skriker efter riktig upprustning.

Man siffertrixar för att kunna visa utsläppsminskningar när man egentligen monterar ned klimatpolitiken, och man misslyckas med att skydda såväl djur som natur.

I skuggan av regeringens kärnkraftsdrömmar stannar utbyggnaden av förnybar energi. Nu senast var det den havsbaserade vindkraftsparken Kriegers Flak.

Man sviker välfärden. Man ökar klyftorna. De som drabbas är pojkar med särskilda behov, en mormor som inte får plats på sjukhus därför att det inte finns sängplats och sjuksköterskan som inte kan ta semester. Det är ett svek som kommer att få stora konsekvenser under lång tid framöver, herr talman.

Herr talman! Barn blir mördade, och barn mördar. Det är en mening som aldrig borde behöva uttryckas, men det är den verklighet som vi i dag lever i. Runtom i Sverige går barn och unga miste om både sin nutid och sin framtid när hänsynslösa vuxna välkomnar dem in i en värld av droger, våld och svarta pengar.

Barn så unga som elva år anlitas för att mörda. Unga döms till längre straff, men dras trots det djupare in i de kriminella gängen. Det är en rädsla som nu växer bland barn, föräldrar och hela samhällen.

Det är tydligt att vi behöver göra betydligt mer för att stoppa gängens framfart och bryta nyrekryteringen. Kontraktsmord utförda av barnsoldater får aldrig ses som det nya normala.

(Applåder)

Herr talman! Nu krävs det massiva insatser i det förebyggande arbetet inom socialtjänstens och rättsväsendets alla delar. Vi vill bland annat se stora satsningar på avhopparprogram och en förstärkt punktmarkering av unga som befinner sig i riskzonen. De insatserna måste vara både långsiktiga och långtgående, och när det krävs också tvingande.

Om vi ska bygga ett samhälle där ingen lämnas efter behöver vi också investera i det som är vårt gemensamma – i skolan, vården och omsorgen i hela Sverige och i en välfärd som det ska gå att lita på. Vården behöver ges rätt förutsättningar för att ingen ska behöva fastna i vårdköer och för att de som arbetar i vården ska få fler kollegor, bättre arbetsförhållanden och mer betalt.

Men inte heller detta kan regeringen leverera. I stället för riktiga satsningar levererar regeringen tomma ord, medan klyftorna växer i vårt samhälle. Medan vi med bra löner och goda förutsättningar får ännu ett jobbskatteavdrag försämras bostadsbidragen, och de som redan har mycket får mer. Javisst, vissa blir rikare. Men Sverige som land blir fattigare.

Herr talman! Sedan Hamas vedervärdiga terrordåd har Israel stått för ett besinningslöst dödande, och nu är nöden i Gaza lika ofattbar som akut. Den svenska regeringens flathet gentemot Israel är ett ofattbart svek. Det går att verka för att all handel med Israel stoppas fram till den dag ockupationen hävs, en långsiktig fred nås och bosättningarna på Västbanken upphör. Men det gör inte regeringen. Samtidigt måste omvärlden självklart fortsätta att kräva att både Hamas och Israel ska släppa gisslan och övriga illegalt frihetsberövade.

Herr talman! Sverige måste vara en aktiv och tydlig röst för fred och frihet i världen. Det gäller både i Palestina och i Europa. Putins olagliga invasion av Ukraina fortgår, och här måste vi stå fortsatt starkt. Sverige och EU ska fortsätta att ge Ukraina det stöd som behövs, civilt, militärt och ekonomiskt, för Ukrainas frihet men också för din och min.

Vi behöver bygga ett Sverige och ett EU där vi möter utmaningarna tillsammans, där rädsla möts med framtidstro och där varje människa har både en plats och en uppgift. Det är så vi bygger ett samhälle där friheten är till för fler, där klimatförändringarna och hotet mot biologisk mångfald möts med en aktiv och rättvis politik och där vi ser att omställningen är

möjlig. Vi vill ha ett land som byggs på trygghet och gemenskap, inte på misstro och splittring – ett Sverige att vara stolt över.
(Applåder)

Prot. 2024/25:3
11 september

Partiledardebatt

I detta anförande instämde Leila Ali Elmi, Emma Berginger, Mats Berglund, Linus Lakso, Jan Riise, Elin Söderberg och Ulrika Westerlund (alla MP).

Anf. 8 JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Hösten är här, och med skolväskan över axeln går hundratusentals elever till sina skolor, klassrum och kämpande lärare. De är på en personlig resa till kunskap, bildning och chans till egenmakt över sin framtid.

De har lite olika förutsättningar. I stället för en skapligt säker biljett till den breda medelklassen för alla elever har skolan alltför ofta blivit en budgetregulator för kommunala prioriteringar. Inte sällan har skolan blivit en bankomat för friskolecharlataner eller en experimentverkstad för avreglering och diverse digital Tiktokpedagogik. Kommunaliseringen, friskole-reformen och NPM-drömmen har urholkat det som en gång var världens bästa kunskapsskola.

Pisaresultaten är tyvärr ett facit på detta. Var fjärde 15-åring kan inte läsa eller räkna ordentligt. Vi har hamnat här för att det finns för lite regler för skolan, och det går ut över eleverna, lärarna och rektorerna. Det går ut över framtiden.

Liberalerna anser att skolan behöver återregleras med tydliga krav på maxtak i klasserna, krav på skolböcker, krav på skolbibliotek med mera. Föräldrar och elever ska kunna förvänta sig likvärdiga förutsättningar i alla svenska skolor. Vi vill ha en regelstyrd skola igen och ett slut på experimentverkstaden.

Det här är nödvändigt, för i det långa loppet finns ingen annan och bättre socialpolitik, finanspolitik, arbetsmarknadspolitik, klimatpolitik eller vilken politik ni vill än en kunskapsskola i världsklass. Allting börjar i klassrummet. Det är min startpunkt i mitt uppdrag som ny utbildningsminister.

En elev som inte talar eller läser svenska tillräckligt bra hänger inte med i någon undervisning. Den bristande läsförståelsen är dubbelt så stor bland elever som inte har svenska som modersmål. Samtidigt finns det förskolor i Sverige där en stor del av personalen inte talar tillräckligt bra svenska, och det är inte sällan förskolor där barn inte självklart får det svenska språket med sig hemifrån. Språkfattigdomen är kanske en av de största utanförskapsfällorna.

Just därför går Liberalerna och regeringen fram med nya språk- och utbildningssatsningar i höstens budget. Det handlar om intensivträning i svenska för elever som behöver det och om en särskild språksatsning på fritis. Detsamma gäller personalen och medarbetarna i förskolan och i välfärden. Det ska också göras en kartläggning av utrikes föddas språkkunskaper.

Sverige har en stor integrations- och utbildningsskuld som måste betalas av. Skolan ska vara en biljett till framtiden för alla barn oavsett bakgrund.

Som gammal fotbollstränare förstår jag vikten av en bra spelidé. Inför valet 2022 presenterade Liberalerna ambitiösa och konkreta löften för kunskapsnationen Sverige från grundskola till forskning. Det är först med en kunskapsskola i världsklass som landet Sverige kan bli starkare, tryggare och rikare för alla.

Vi lovade stora satsningar på forskning, för dagens forskning är framtidens välbefinnande, klimat och trygghet. I förra veckan kunde vi därför i den nya forskningspropositionen också stolt presentera en historisk satsning på forskning och innovation i ingenjörslandet Sverige med 6 ½ miljard kronor mer i slutet av perioden.

Vi presenterade nya åtgärder för att locka till oss experter till industrins klimatarbete och det övriga svenska teknikundret. Vi lovade storsatsningar på riktiga skolböcker. Nu finns 3 miljoner Lotta Edholm-böcker i Sveriges skolor, och fler böcker är på väg.

Vi lovade en helrenovering av friskolesystemet. Nu utreds vinststopp, en ny skolpengsnorm och skarpa friskoleböter. Vi lovade studiero och disciplin i klassrummet, skolsociala team, speciallärare och akutskolor. Det är så skolan kan bli en lugn och säker arbetsplats igen.

Man ska inte avslöja sin taktik i halvtid, men jag gör det ändå: Liberalerna kommer att fortsätta att sätta skolan och utbildningen först också i andra halvlek av den här mandatperioden. Kunskap och bildning är svaret på frågan om välbefinnande, frihet och Sveriges framtid. Det var det i går, det är det i dag och det är det i morgon.

(Applåder)

Anf. 9 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! På valdagen för två år sedan var inflationen tvåsiffrig. Det gjorde Sverige fattigare. Finanspolitiken behövde vara återhållsam för att inte elda på inflationsbrasan ännu mer.

Nu har vi besegrat inflationen, och vi går in i en ny fas i den ekonomiska politiken. Med fokus på framtidsinvesteringar och tillväxtreformer kan vi bygga Sverige rikare och tryggare. Inflationen har kostat löntagarna tio års reallönehöjningar. Nu stärker vi deras köpkraft och lättar på skattebördan för vanliga svenskar som går till jobbet på morgnarna och för alla som har jobbat.

Låt mig ge ett exempel. Med vår politik får nu en familj med en polis och en sjuksköterska i år och nästa år behålla sammanlagt 23 000 kronor mer av sina löner. Det behövs när mat och boende har blivit så mycket dyrare.

Samtidigt vill vi uppmuntra de hushåll som investerar för framtiden. Närmare 4 miljoner svenskar sparar med ISK-konton och bidrar till våra växande företag. Nu sänker vi den skatt på sparande som Socialdemokraterna höjde flera gånger, för vi tror på arbete, sparande och investeringar. De första 300 000 kronorna kommer att bli helt skattefria så att vanliga svenskar kan spara till en buffert, till sin framtida pension eller till en konstantinsats. Det gör svenskarna både friare och tryggare, och det gör Sverige rikare och framgångsrikare.

(Applåder)

Anf. 10 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag är säker på att Ulf Kristersson och jag kan komma överens om att svensk sjukvård inte var perfekt under hösten 2022, men jag undrar om vi också kan komma överens om att den inte kommer att bli bättre av att det i slutet av året planeras vara tusentals färre anställda i sjukvården. Det är ett resultat av att Ulf Kristersson valt att sänka skatten för sig själv och andra höginkomsttagare snarare än att satsa på sjukvården.

I våras lovade Ulf Kristersson att lägga fram en budget som innebar att ingen skulle sägas upp, men nedskärningarna, uppsägningarna och nedläggningarna fortsätter. Så sent som i somras tittade Ulf Kristersson svenska folket i ögonen och sa att det inte pågår någon sjukvårdskris i landet, vilket väl förklarar att han nu har gett besked om att man ska förvärra sjukvårdskrisen nästa år, trots ett reformutrymme på 60 miljarder kronor.

Min fråga till Ulf Kristersson är: Anser Ulf Kristersson fortfarande att det inte pågår någon sjukvårdskris i Sverige – ja eller nej?
(Applåder)

Anf. 11 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Som jag sa i gårdagens regeringsförklaring har Sverige en sjukvård i världsklass, men alldeles för många måste vänta för länge för att få den. Detta vet Socialdemokraterna bättre än de flesta, eftersom köerna nästan alltid växer under deras tid vid makten. Vi har tydligt fokus på att minska de köerna och komma ifatt det som skedde under pandemin när köerna ökade av helt andra skäl. Vi har fokus på kortare vårdgarantier, fokus på de allvarliga cancersjukdomarna och fokus på ett starkare statligt ansvar för den samlade sjukvården så att man kan ha överblick över var i landet det finns tillgänglig kapacitet och var det inte finns. Allt detta håller vi på med, som bekant.

Sedan vet jag att det finns de som tror att det enda som behövs är mer pengar. Mitt svar är nu, liksom det var i våras: Pengar behövs, och pengar kommer. Men pengar är inte det enda. Det finns andra problem också.

Anf. 12 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Var det ett ja, eller var det ett nej? Det tror jag vore bra om Kristersson kunde förtydliga.

Pengar är inte allt. Jag har dock varit runt på vårdcentraler, akutmottagningar och sjukhus runt om i vårt land och pratat med väldigt många undersköterskor, sjuksköterskor och läkare som säger att de står inför omöjliga val varje dag. Vilken patient ska de prioritera? Hur ska de lyckas arbeta med de förutsättningar de har fått? De inflationsökningar som vi märker i vår plånbok märks nämligen också i sjukvården.

Pengar är inte allt, men mer pengar behövs. Det finns också pengar, Ulf Kristersson, men ni använder dem för att sänka skatten för er själva snarare än att satsa på sjukvården. Varför är det rätt prioritering? Ulf Kristersson säger själv att det behövs mer pengar, men varför blir det då mindre pengar nästa år? Och är det en sjukvårdskris – ja eller nej?
(Applåder)

Anf. 13 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Vi tillförde stora resurser under den allra svåraste tiden när svensk sjukvård plågades som allra mest av inflationen. Först lade vi

16 miljarder av våra sammanlagt 40 miljarder till välfärden. Sedan lade vi ytterligare 6 miljarder på sjukvården. Sedan lade vi ytterligare 6 miljarder på sjukvården i en tilläggsbudget. Nu lägger vi ytterligare 3 miljarder på sjukvården.

Sjukvården har fortfarande ett regionalt huvudmannaskap. De tar sitt ansvar; staten tar sitt ansvar. Vi gör precis det som behövs. Att Socialdemokraterna sedan alltid vill höja skatten för arbetande människor och alltid tror att politiken har större nytta av de pengarna än enskilda människor är en annan sak. Där tycker vi helt enkelt olika.

Jag tycker att man ska vara lite varsam med orden. Vi hade en sjukvårdskris under pandemin när varenda intensivvårdsplats var upptagen. Det var en krissituation. Nu har vi en bra sjukvård med väsentliga brister, och vi jobbar för att avhjälpa precis de bristerna.
(Applåder)

Anf. 14 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Finansdepartementet har nu lämnat en promemoria om kärnkraftsutbyggnaden och finansieringen av denna. Under gårdagens regeringsdeklaration verkade det även som att Ulf Kristersson avsåg att gå vidare med promemorian. I promemorian säger Finansdepartementet att man inte vill bedöma om detta är offentlig eller privat verksamhet, men allt tyder på att det kommer att klassas som offentlig verksamhet. Det är därför något konstigt att man i promemorian inte vill sätta ned foten.

I promemorian konstateras att om kärnkraftsförslaget skulle klassas som offentlig verksamhet, vilket allt tyder på, kommer det att innebära ett håll på 90 miljarder i statsfinanserna. Vad är statsministerns uppfattning i den här frågan? Vad innebär detta för statsfinanserna? Och är det offentligt eller privat, enligt statsministerns uppfattning?

Anf. 15 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Först måste jag vara lite formell, av goda skäl. Det finns en promemoria. Den remitteras på samma sätt som alla seriösa frågor i Sverige bereds. I promemorian beskriver man på regeringens uppdrag hur en riskdelningsmodell skulle kunna se ut, om vi vill att stora, privata investeringar ska komma in i något så oerhört långsiktigt som nästa svenska kärnkraftsprogram. Exakt där är vi.

Vi ser allmänt positivt på detta. Nästan alla som kan kärnkraft och som tittat på promemorian ser också positivt på detta. Men den remitteras därför att vi vill ha in seriösa synpunkter på brister, förändringar och kompletteringar. Exakt där ligger vi.

Till detta kommer en annan sak. Det finns ett missförstånd om att stater och regeringar kan abdikera från energipolitik. Det går helt enkelt inte. När vi byggde ut vattenkraften i Sverige var det en kärnstatlig uppgift. Inget seriöst industriland har lyckats abdikera från energipolitiken framgångsrikt. Titta bara på Tyskland!

(Applåder)

Anf. 16 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Jag noterar att Ulf Kristersson inte har någon uppfattning i den här frågan.

I dag, just nu när vi står här, sitter en ramverksutredning som ska komma fram till vilket överskott eller underskott statens finanser ska gå med. Är det rimligt att den ska fatta sitt beslut utan att veta om det kommer att bli ett hål i statens finanser på 90 miljarder kronor? Om Moderaterna och regeringen får som de vill med överskottet till statens finanser och går vidare med förslaget innebär det i praktiken en nedskärning i välfärden – i vården, skolan och omsorgen – på 90 miljarder kronor. Det skulle jag säga är fullständigt orimligt, även för en moderatledd regering – och då ska man veta vad det betyder.

Det blir alltså ett underskott på 1 ½ procent i statens finanser om man går vidare med detta.

Hur ser statsministern på att det nu sitter en utredning som ska fatta beslut om hur vi ska få ordning och reda i statens finanser men som inte vet hur kärnkraftsutredningens förslag kommer att se ut? Är det rimligt att man inte vet detta när man sitter i den här utredningen, om det innebär 90 miljarder i nedskärningar?

Anf. 17 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det här är en utredning av en stor, svår och seriös fråga som görs av seriösa människor på det seriösa sätt vi normalt gör i Sverige. Det är vad det handlar om – ett väsentligt beslutsunderlag för att kunna dela risk i stora framtidsinvesteringar för att säkra svensk energiförsörjning, varken mer eller mindre.

Bakom detta ligger dock någonting helt annat. Ni i Vänsterpartiet har i 45 år varit med och vållat osäkerhet om svensk energiförsörjning. Om man besatt lägger ned svensk kärnkraft, så till den grad att man förbjuder forskning om ny kärnkraft – bara det är ju en bisarr idé – och gör detta länge nog skapar det osäkerhet på marknaden: Vågar vi göra långsiktiga investeringar i energi, eller vågar vi inte? Nu reparerar vi denna skada som ni har åsamkat den svenska energiförsörjningen.

(Applåder)

Anf. 18 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! I valrörelsen 2022 använde Moderaterna sig av en affisch med följande ord: Europas fjärde högsta arbetslöshet borde göra regeringen arbetslös.

Nu har två år gått. Sverige har fortfarande EU:s fjärde högsta arbetslöshet. Men det är inte nog med det; arbetslösheten har dessutom ökat med en procentenhet, samtidigt som den har legat still i resten av EU. Regeringen skyller på inflationen. Men den har ju fallit lika snabbt i resten av EU som i Sverige.

Jag har därför en enkel fråga till statsministern. Står statsministern fast vid sitt partis valslogan, att Europas fjärde högsta arbetslöshet borde göra regeringen arbetslös?

(Applåder)

Anf. 19 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Självklart ja, om man inte gör någonting åt det.

Varför tror Centerpartiets ledare att vi sysslar så otroligt mycket med arbetslinjen, med integrationspolitik och med att man i Sverige ska kunna svenska språket, utbilda sig till och flytta till de jobb som finns? Vi tar

också bort arbetskraftsinvandring där den inte behövs därför att det finns människor i Sverige som kan ta de jobben. Det är den sortens reformer vi sysslar med för att se till att människor som i dag skulle kunna arbeta men inte gör det kommer in på arbetsmarknaden.

Alla i Sverige vet att detta i extremt hög grad är ett integrationsproblem grundat i orimligt stor invandring under orimligt lång tid. Lägg till detta den arbetslöshet som alltid ökar under en lågkonjunktur i alla länder. Den kommer vi att kunna lösa när ekonomin vänder. Integrationsskulden löser man inte automatiskt om man inte vågar genomföra riktigt stora reformer. (Applåder)

Anf. 20 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Vi tittar ut över världen, och vi tittar ut över Europa. Vi ser att inflationstakten sjunker i både Europa och USA. Arbetslöshetssiffrorna i EU har, också under en svår ekonomisk period, legat still. Men i Sverige har de stigit. Detta har skett efter valet 2022, under Tidöregeringens ansvar.

Jag vill fortsätta prata om vad detta innebär. Tusentals barn får alltså inte se sina föräldrar gå till jobbet på morgonen. Det är föräldrar som tvingas pausa fotbollsträningarna, därför att de inte har råd, och som går och lägger sig med en klump i magen på natten, därför att de inte vet hur de ska kunna fylla kylskåpet resten av månaden.

De liberala varma reformerna lyser med sin frånvaro i regeringens politik. Jag är alltså helt och hållet benägen att hålla med statsministern. Europas fjärde högsta arbetslöshet borde göra en regering arbetslös.

Nu står vi här halvvägs in i mandatperioden. Kommer det några kraftfulla varma liberala reformer för jobbskapandet? (Applåder)

Anf. 21 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Om man inte förstår var problemet kommer ifrån kan man aldrig bli en del av lösningen. Jag förstår att Centerpartiet vägrar att diskutera invandringens och integrationens helt avgörande roll i den höga svenska arbetslösheten bland människor som har kommit till Sverige. Ni är nämligen en del av problemet, Muharrem Demirok. Om man inte förstår det kan man inte lösa det.

Det vi nu gör är att vidta just de reformer som behövs. Vi minskar invandringen till den lägsta sedan 1997. Vi gör om hela vårt integrations-system, från kravlöshet till att ställa krav. Vi förväntar oss att människor som är i Sverige lär sig svenska och att man tar de jobb som finns och flyttar dit där jobben finns.

Motfrågan blir den motsatta. Tänker ni medverka till att minska invandringen till Sverige, eller vill ni återgå till att öka invandringen till Sverige?

(Applåder)

Anf. 22 AMANDA LIND (MP) replik:

Herr talman! Klimatpolitik är inte till för klimatets skull. Det handlar ytterst om att skydda människor, natur och våra samhällen från konsekvenserna av klimatförändringarna.

Statsministern talar om att regeringen har gjort en omläggning av klimatpolitiken. Men halvvägs genom mandatperioden ser vi nu resultatet. Det är en politik som sågas av Klimatpolitiska rådet, Finanspolitiska rådet, tunga industriföreträdare och forskare. Myndigheter konstaterar att Sverige missar samtliga nationella klimatmål, och EU-kommissionen bedömer att Sverige bommar klimatmålen även på EU-nivå.

Så visst är det en omläggning. Det är en omläggning till högre utsläpp och till ökat fossilberoende.

Statsministern talar mycket om elektrifieringen som en lösning på klimatomställningen. Men statsministerns politik bromsar de facto elektrifieringen. Regeringen har slopat elbilsbonusen. Och man lägger 17 miljarder på att göra fossila drivmedel billigare.

Min fråga blir: Tror statsministern att man ökar takten i elektrifieringen genom att göra elbilar dyrare och det fossila billigare?

(Applåder)

I detta anförande instämde Jan Riise och Jacob Risberg (båda MP).

Anf. 23 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Först vill jag hälsa Amanda Lind välkommen till partiledardebatterna och till partiledarkretsen. Vi kommer att ha många givande debatter med varandra och ibland kanske även samtal.

Jag håller inte alls med om beskrivningen av vad som har skett. Där emot är det riktigt att vi har lagt om klimatpolitiken, på två sätt. Det ena är att vi nu för en europeisk klimatpolitik. Det är den europeiska, gemensamma politiken – framförhandlad inte minst under det svenska ordförandeskapet – som är grunden för att alla europeiska länder ställer om. Om man inte förstår det kan enskilda länder göra nästan vad som helst utan att det blir en gemensam nytta. Den europeiska klimatpolitiken ligger nu till grund för den svenska klimatpolitiken. Det är mycket bra.

Det andra stora skiftet är att vi har lagt om när det gäller idén att reduktionsplikt och våldsamt höga bensin- och dieselpriiser ska vara den stora lösningen på internationella klimatproblem. Det var feltänkt från början, feltänkt för svenska hushåll och feltänkt för klimatet. Ja, vi har lagt om den politiken.

(Applåder)

Anf. 24 AMANDA LIND (MP) replik:

Herr talman! Ulf Kristerssons regering har satt i system att vilseleda i klimatfrågan. Det har Klimatpolitiska rådet konstaterat; regeringens klimatpåståenden brister i saklighet och är missvisande.

Regeringen klarar ju inte att nå målet att minska utsläppen. Ni har använt en pinsam sifferexercis och gjort orealistiska antaganden, och genom kryphål i ramverket får ni till ett slags chimär, som att ni klarar ESR-målet, alltså målet för transportsektorn. I ett svep kommer ni att bränna upp hela den buffert för utsläpp som vi skapade med vår politik.

Återigen: Om elektrifiering är Moderaternas lösning, varför minskar då elbilsförsäljningen? Varför skrotar vår största bilkoncern, Volvo, sitt elektrifieringsmål? Sanningen är att statsministern håller skattepengar över fossila bränslen och låser fast hushållen i ett väldigt sårbart fossilberoende.

Ni tar bort stöd för elbilar, ni bromsar ny billig elproduktion och ni talar om en hypotetisk elbilsbonus som ni lägger 10 miljoner på nästa år. Var är era reformer, statsministern?

(Applåder)

I detta anförande instämde Jacob Risberg (MP).

Anf. 25 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Att dyra elektrifierade fordon går lite långsammare att sälja i en lågkonjunktur är ingen ny ekonomisk insikt. Det sker i Sverige, och det sker i alla länder. De flesta biltillverkare har tvingats revidera sina planer på den punkten.

En orsak till att tillväxt är så bra, att fler ska arbeta och att fler ska ha god hushållsekonomi är att det skulle stimulera fler människor att köpa dyra elbilar. Det är det ena.

Jag har mycket stor respekt för Klimatpolitiska rådet. Men – med all respekt – alla regeringar har fått kritik av Klimatpolitiska rådet. Man kan göra olika bedömningar av saker och ting. Vi står fast vid vår politik.

Det tredje är att vi nu med EU:s nya klimatpolitik på plats och rätten att använda också publik laddinfrastruktur, med el som producerats fossilfritt, i reduktionsplikten kan anpassa reduktionsplikten uppåt och sänka bensin- och dieselpriiset, så att priset vid pump blir detsamma och vi kan klara de svenska ESR-åtagandena. Det är bra politik.

(Applåder)

Anf. 26 MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Sverige är ett fantastiskt land, och vårt samhälle är skapat av oss tillsammans.

Det betyder också att de samhällsproblem som vi står inför, ja, dem kan vi lösa om vi prioriterar rätt – som genom att stötta barnfamiljerna så att vanliga svenskar som jobbar hårt ska kunna leva ett gott liv i stället för att prioritera skattesänkningar till höginkomsttagare och genom att ge sjukvården de resurser som krävs för att köerna ska bli kortare och arbetsmiljön bättre. Vi kanske finansierar det med en bankskatt.

Självklart ska vi fortsätta skärpa straffen och anställa fler poliser, men vi ska också se till att satsa de resurser som krävs så att vi kan stoppa nyrekryteringen av unga killar in i gängen och utreda en svensk RICO-lagstiftning så att vi kommer åt topparna.

Vi ska göra upp med marknadsmisslyckanden i skolan så att barnens kunskap hamnar i första rummet och investera i det som gör Sverige rikt så att vi kan pressa tillbaka arbetslösheten och få upp tillväxten.

Och det är dags att göra den svenska rösten tydligare mot omvärlden. För ett litet land som Sverige är internationell rätt avgörande, för vår trygghet och för svenska folkets säkerhet.

En svensk regering måste därför alltid stå upp för internationell rätt, varje dag och oavsett var i världen – så även i Mellanöstern. Och enligt internationell rätt har man en skyldighet att skydda civila. Det gäller både gisslan och civila Gazabor. Sverige måste också stå upp för en tvåstatslösning, inte som en idé i teorin utan i praktiken, för det är den enda vägen för både israeler och palestinier att kunna leva i fred och frihet.

(Applåder)

Anf. 27 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Som jag sa i mitt anförande och som flera andra har påpekat här har vi i Sverige i dag återigen väldigt stora problem med antisemitism. Också inom svensk politik finns detta problem. Inom flera av riksdagens partier finns detta problem. Inte minst inom Magdalena Anderssons förmodade tilltänkta regeringsunderlag finns den sortens problem, vilket har yttrat sig i olika former inte minst sedan den 7 oktober förra året.

Det här är någonting som bekymrar mig storligen, herr talman, av flera skäl. Jag är genuint intresserad av hur Magdalena Andersson ser på detta och framför allt om Magdalena Andersson är beredd att bilda regering med partier som inte klarar av att hålla gränsen mot antisemitism.

Anf. 28 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det finns inget utrymme för antisemitism någonstans i det svenska samhället eller i något parti – inte i mitt eget parti, inte i Vänsterpartiet, inte i Moderaterna och såklart heller inte hos Sverigedemokraterna.

Jag välkomnar Jimmie Åkessons ambition att städa ut antisemitismen ur svensk politik. Jimmie Åkesson kanske kunde börja med att inte ha en person som menar att judar inte kan vara svenskar som ordförande i den svenska OSSE-delegationen, som bland annat jobbar med att säkra minoriteters rättigheter. Eller Jimmie Åkesson kanske när vi lämnar den här debatten skulle gå upp till sin trollfabrik, finansierad med skattebetalarnas pengar, och be dem att ta julledigt redan nu så att vi slipper se dem sprida vitmaktpropaganda.

(Applåder)

Anf. 29 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! När jag gick hos dagmamma för väldigt många år sedan var vi några barn där, och då lät det ungefär så här: ”Jamen du då! Den som sa det kan va’ det” och så vidare.

Det här är faktiskt ett genuint intresse, som jag sa. Jag är faktiskt genuint intresserad av hur Magdalena Andersson ser på förekomsten av antisemitism i det egna partiet, inte minst de problem som man har i det egna ungdomsförbundet, men också och framför allt hur hon ser på att bilda regering med ett parti som framför allt det senaste året men också under sommaren vid åtskilliga tillfällen har uppvisat stora problem med just antisemitism i partiet och åtminstone hittills inte har agerat mot det.

Jag sa i mitt anförande här att jag också har haft problem i mitt parti. Skillnaden är att vi har tagit tag i de problemen och kastar ut människor, för det finns ingen plats för sådant. Men snälla Magdalena Andersson kan väl svara på den fråga som jag ställde, för jag tycker att svenska folket förtjänar det svaret.

(Applåder)

Anf. 30 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag är väldigt tydlig: Det finns inget utrymme för antisemitism i något parti – inte i mitt eget parti, inte i Vänsterpartiet men heller inte hos Sverigedemokraterna.

Sanningen är ju inte att ni kastar ut folk. Sanningen är att ni ger dem fina tjänster här i riksdagen som dessutom moderater, kristdemokrater och liberaler är med och röstar fram. Vi har pratat om ordföranden i svenska OSSE-delegationen, men vi kan också prata om ordföranden i justitieutskottet som sprider högerextrema konspirationsteorier också spridda av nazister.

Om Jimmie Åkesson vill städa ur sitt eget parti på allvar, välkommen! Men innan Jimmie Åkesson gör det blir den här övningen lite som att pyromanen ber mig att förbättra brandskyddet.
(Applåder)

Anf. 31 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! ”Tak på sparande i Investeringsparkonto (ISK)” och ”ISK ska begränsas kraftigt” – det är citat från Socialdemokraternas egen arbetsgrupp, ledd av finansministern Magdalena Andersson. Det var inte bara tomma hot. Under sina åtta år höjde Magdalena Andersson skatten på ISK flera gånger. Det har betydelse vem som regerar.

Herr talman! Nu sänker vi skatten på ISK. Fler kommer att kunna spara till en buffert, till sin egen pension eller till sin första kontantinsats.

Närmare 4 miljoner ISK-sparare tror jag är nyfikna på svaret. Vill Socialdemokraterna nu, som regeringen, sänka skatten på ISK-sparande? Eller vill ni fortfarande att ISK ska begränsas kraftigt?

Anf. 32 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Förslaget om tak kom från en arbetsgrupp i Socialdemokraterna. Det är inte ett förslag som vi har tagit vidare, så där har Ulf Kristersson ett svar på den frågan.

Däremot tycker vi att ISK-sparandet är en bra sparform. Det underlättar för vanliga löntagare att lägga undan till sin pension eller spara inför framtiden och oförutsedda utgifter som kan komma. Därför har vi också under våra år i regeringsställning bevarat ISK-sparandet.

Sedan kan man alltid diskutera exakt vad skattesatsen ska ligga på. Det är ju ett skattegynnat sparande, alltså lägre skatt på det här än på om man arbetar. Frågan är hur mycket lägre skatten ska vara på sparande jämfört med på om man jobbar som till exempel undersköterska.

Framför allt kanske frågan om regeringens förslag är hur mycket av de miljarder man lägger på det här som de facto går till dem som har väldigt stora sparanden och ofta är väldigt förmögna personer. Frågan är hur mycket vi ska skattegynna de förmögna i förhållande till undersköterskan som är ensamstående med barn och inte har råd att lägga undan på ett ISK.
(Applåder)

Anf. 33 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag tror att de 4 miljoner ISK-spararna bör dra den säkrare slutsatsen att med Socialdemokraterna är risken betydande att skatten kommer att höjas igen. Denna arbetsgrupp, som bara var en arbetsgrupp, leddes som bekant av dåvarande finansministern själv, så det var kanske inte ett hugskott.

Som vi dessutom har hört i debatten här i dag finns det i princip inte en enda skatt som inte borde höjas snarare än att sänkas, detta för att Social-

demokraterna ska få mer pengar att spendera i politiken medan människor själva får mindre pengar att spara eller konsumera för.

Vi tror tvärtom på att aktivt gynna sparsamhet, arbete och strävsamhet. Människor ska kunna ta större ansvar själva och ha större rätt att förfoga över sin egen ekonomi, inte minst när det gäller långsiktigt sparande som leder till investeringar. Det är det här som bygger ett bättre Sverige.

Jag litar på att Socialdemokraterna alltid kommer att vilja höja skatten. (Applåder)

Anf. 34 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vi tycker att ISK är ett bra sparande, och det är därför vi har behållit det med generösa villkor.

Ja, man kan lita på att vi socialdemokrater tycker att de allra rikaste kan bidra lite mer till vårt samhälle. I ett läge när tio års reallöneökningar är utraderade, när vi nu i veckan fick siffror på hur barnfamiljer vräks, när allt fler hamnar hos kronofogden och det har ringlat långa köer utanför hjälpcenter, då tycker vi att de allra rikaste kan bidra lite mer.

Vi tycker att man kan höja skatten för dem som tjänar allra mest, och vi tycker att man kan höja skatten på banker som just nu gör övervinster på våra bolån så att vi kan stärka dem som har det tuffast, så att vi kan säkerställa att det finns en god cancervård till alla och så att vi kan säkerställa att barnen lär sig det de behöver i skolan.

Där går konflikten i svensk politik; det är helt korrekt. Vi vill gynna vanligt folk, medan Moderaterna gynnar höginkomsttagare. (Applåder)

Anf. 35 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Det finns en enorm orättvisa som just nu splittrar vårt land. I Sveriges gles- och landsbygder är skattetrycket som allra störst, men där fungerar vård, skola och omsorg som allra sämst.

Vi har sett hur Tidöpartierna i det läget vänder landsbygden ryggen, och man vill centralisera alltmer av skola och sjukvård. Men låt oss vara ärliga: Även Socialdemokraterna har haft en historia av att centralisera, tyvärr alltför ofta på landsbygdens bekostnad.

Jag har därför en enkel fråga till Magdalena Andersson: När Tidöpartierna nu lägger fram landsbygdsfientliga förslag om att ersätta regionerna med en statlig vårdkoloss och förstatliga skolan, kommer Socialdemokraterna då att säga nej till detta? Kommer Magdalena Andersson att säga nej till att flytta mer makt utifrån landet till Stockholm?

Anf. 36 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Muharrem Demirok, som tar upp en oerhört viktig fråga. Regeringens landsbygdsfientliga politik slår hårt runt om i hela Sverige. Man har ägnat den ekonomiska krisen åt att inflationsskydda höginkomsttagare, medan äldreomsorgen, skolan och sjukvården runt om i vårt land går på knäna. Man har också specifikt tagit bort satsningar för att skydda de kommuner som har de allra tuffaste förutsättningarna, ofta med en hög kommunalskatt och en långt ifrån tillräckligt bra service. Det system som är uppbyggt kring detta missgynnar faktiskt glesbygdskommuner på ett sätt som vi måste göra någonting åt.

Jag vill göra mer för att vi ska ha en likvärdig vård och skola runt om i hela landet. Förstatligande är dock inte svaret på det. Däremot behöver vi en statlig styrning, men det krävs en solidarisk och jämlik finansiering. (Applåder)

Anf. 37 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Magdalena Andersson för det svaret och tror att hon är uppriktig när hon säger att hon inte vill se den här typen av centraliseringar. Men med den historik som finns och att det ofta har gått ut över landsbygden behöver vi ändå lyfta detta ytterligare en gång.

Det går just nu en centraliseringsvurm över landet som drar undan lokala förutsättningar och skapar en ojämlik välfärd över landet. Det finns inga enkla universallösningar, och oavsett hur många gånger vi hör regeringens företrädare säga att regionerna måste läggas ned måste det finnas andra svar.

Jag skulle i det sammanhanget vilja höra Magdalena Anderssons svar angående just denna centraliseringsvurm, och det gäller inte bara förstatligandet av skolan. Är Magdalena Andersson beredd att kroka arm med dem som säger nej, stopp – makten ska inte flyttas utifrån landet till Stockholm? (Applåder)

Anf. 38 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag uppskattar verkligen Muharrem Demiroks och Centerpartiets genuina engagemang för glesbygds- och landsbygdsfrågorna och för att man ska kunna inte bara leva utan också se ett växande samhälle oavsett var någonstans i Sverige man är.

Vi arbetade hårt under våra år i Regeringskansliet för att flytta just statliga jobb ut från våra storstäder till Sveriges mindre befolkade landsdelar. Jag tycker att det är en korrekt politik och en politik som också behöver fortsätta.

Den här regeringen är väldigt Stockholmsfokuserad. Vi såg det senast i går när ytterligare två statsråd från Stockholm utnämndes. Det är en tydlig brist på glesbygdsfokus i regeringens politik.

Här finns någonting där vi kan kroka arm och fortsätta att utveckla en politik för att se till att hela Sverige ska kunna inte bara leva utan också växa och blomstra.

(Applåder)

Anf. 39 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Jag har vid ett flertal tillfällen mött Magdalena Andersson i debatter där man i stället för svar i sak har fått en fyndig replik – som när jag, visserligen ganska upprörd, frågade Magdalena Andersson vad hennes svar var angående rättspolitik och till alla dem som tvingas begrava sina mördade barn till följd av gängkonflikter. Då fick jag ett fyndigt svar kring lågaffektivt bemötande.

Nu får vi ännu ett fyndigt svar kring pyromaner och förbättrat brandskydd, men vi får inget svar på frågan vad Magdalena Andersson har tänkt göra åt antisemitismen i sitt eget regeringsunderlag. Då duger inte längre fyndiga repliker. Det duger inte som svar till mammor som tvingas begrava sina mördade barn, och det duger inte som svar rörande antisemitism.

Släck den antisemitiska branden i regeringsunderlaget, Magdalena Andersson! Hur kan partiledaren tillåta detta från Socialdemokraterna?
(Applåder)

Prot. 2024/25:3
11 september

Partiledardebatt

Anf. 40 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Svaret om lågaffektivt bemötande fick Ebba Busch efter att hon hade skrikit åt mig i en partiledardebatt inför valet 2022. Så länge Ebba Busch inte skriker får hon naturligtvis svar på sina frågor. Jag uppskattar att tonläget är ett annat den här gången.
(Applåder)

I mitt svar till Jimmie Åkesson var jag tydlig med att jag inte accepterar antisemitism, oavsett var den dyker upp. Den har ingen plats någonstans i Sverige. Jag kan dock konstatera att Ebba Busch tycks ha högre förväntningar på mitt ledarskap och vad jag ska göra än hon har på Ulf Kristerssons ledarskap och vad han förmår göra när dessa problem dyker upp i Sverigedemokraterna. Jag tar det som en komplimang.
(Applåder)

Anf. 41 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Jag har en statsminister som rensar ut och håller rent. Jag har en partiledarkollega, Jimmie Åkesson, som är en utmärkt rådgivare och säkert kan vara till god hjälp för Magdalena Andersson när det gäller att rensa ut och markera när människor faktiskt behöver lämna ett parti.

Jag har inga problem med känslor i politiken. Jag står för att jag var upprörd och till och med höjde rösten när det gällde att ingenting gjordes för att vända den brottslighet som gör att alldeles för många mammor tvingas begrava sina barn i det här landet. Det kräver mer än käck replik-svar. Det kräver svar i sak.

På samma sätt har jag inga problem med tårar i den här talarstolen, men inte till försvar av någon som har kramat en Hamasfinansiär. I det fallet tog det ett halvår innan Magdalena Andersson gjorde rent hus i sitt eget parti. Ska det nu krävas ytterligare ett halvår för att Magdalena Andersson ska göra rent hus och kräva att Vänsterpartiet rensar ut antisemitismen? Det brinner av antisemitism i Magdalena Anderssons regeringsunderlag. Släck den branden!
(Applåder)

Anf. 42 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vad gäller barn som mördas och mördar kan jag nämna att vi just har fått siffror som visar på en 200-procentig ökning av antalet barn under 15 år som är involverade i mordärenden, så med Ebba Buschs logik borde jag stå och skrika åt henne just nu. Det avser jag dock inte att göra.

Men om Ebba Busch över huvud taget menar allvar med det hon säger blir det konstigt när man betänker att kristdemokrater har suttit här i kam-maren och röstat fram en person som menar att judar aldrig kan bli svenskar till ordförande i Sveriges OSSE-delegation. Man har röstat fram en person som sprider gamla nazistiska konspirationsteorier om folkutbyte till ordförande i Sveriges justitieutskott. Världen blir liksom lite upp och ned.

Men jag är tydlig: Det finns inget utrymme för antisemitism någons i Sverige eller i något parti.
(Applåder)

Anf. 43 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Jag tänkte prata om huruvida det finns utrymme för logik och fysik i energipolitiken. Socialdemokraterna var ju en gång drivande i att planera för 24 kärnkraftsreaktorer. Detta skedde samtidigt som man satsade på vattenkraft. Det blev tolv reaktorer, och sedan rev man en del av dem och det blev sex kvar.

Nu arbetar vi för att det med ett svenskt kärnkraftsprogram ska bli fler nya reaktorer, för det är nödvändigt. Vid sidan av vattenkraft, vindkraft och solkraft behövs denna avgörande baskraft. Men det sägs att man från Socialdemokraternas sida har tänkt stoppa den riskfördelningsmodell som har varit avgörande för alla viktiga kraftslags framväxt i Sverige. Varför tänker man stoppa denna investering, denna riskfördelningsmodell som nu är under utredning och på remiss?

Anf. 44 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Problemet för regeringen just nu är ju att deras energipolitik i praktiken har havererat. De löften man gav i valet om att snabbt bygga ut mer billig el har gått om intet. De stora havsvindkraftsparker som snabbt skulle ge inte minst Skåne ny billig el går nu om intet, samtidigt som vallöftet om att kärnkraften skulle bli billig inte har klarat av att möta verklighetens ljus.

Vi socialdemokrater är beredda att konstruktivt medverka till att trygga Sveriges framtida energiförsörjning. Det är därför som vi har sagt att vi behöver en ny bred energiöverenskommelse i Sverige där vi utgår från hur vi långsiktigt kan trygga den svenska elförsörjningen på ett så billigt sätt som möjligt. För det är ju tyvärr inte detta som har varit regeringens utgångspunkt. Man har från början låst fast sig vid att det ska byggas tio nya kärnkraftsreaktorer, trots bedömningen att detta kan kosta skattebetalarna 100 miljarder om året i 35 år.

Anf. 45 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Det där är ju lite falsk matematik. Vi gör mängder av investeringar i infrastruktur och i utbildning, men vi behöver också göra investeringar i denna viktiga baskraft för att den ska kunna tjäna Sverige väl i framtiden. Elektrifieringen kräver att vi får mer av denna baskraft, för vindberoendet är inte av samma värde och samma tyngd för att vi ska klara av att elektrifiera hela Sverige så snabbt som vi behöver. Och det gäller inte bara Skåne utan hela Sverige.

För att vi ska kunna möta de behov som ligger framför oss och fasa ut det gamla och fasa in det nya måste det byggas ny kärnkraft. Det var ett löfte från Liberalerna.

Socialdemokraterna säger nu att man är beredd att titta på detta. Men varför vill ni stoppa investeringar i ny kärnkraft? Ert regeringsalternativ spretar ju som ett paket spaghetti som man har tappat från Kaknästornet.

Det sistnämnda var en metafor.

Anf. 46 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag undrar mest om spagettin var kokt eller okokt.

Men problemet med regeringens politik är att man har börjat i fel ända. Man har börjat med att säga att vi ska ha tio nya kärnkraftsreaktorer, kosta vad det kosta vill för skattebetalarna. Sedan driver man igenom det.

Dessutom är man i en väldigt dålig förhandlingsposition eftersom detta handlar om politisk prestige. Det riskerar att bli oerhört dyrt för svenska skattebetalare – 100 miljarder om året i 35 år – och man riskerar dessutom att skattemedlen exporteras till Tyskland. Våra skattepengar ska alltså hamna i Tyskland. Det tycker jag är dåligt.

Jag vill att vi ska börja i andra ändan och se hur vi kan säkerställa en långsiktig, trygg elförsörjning med sol, vind och vatten, och självklart kommer kärnkraft också att vara en del av den svenska energiförsörjningen. Men hur skapar vi ett system så billigt som möjligt för svenska folket? Ni har just nu låst fast er vid en lösning som riskerar att bli väldigt dyr. Därför säger jag att vi kanske behöver tänka på svenska folkets skattepengar också.

(Applåder)

Anf. 47 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Jag kan inte riktigt släppa de replikskiften vi hade alldeles nyss. Jag måste ändå beklaga att oppositionsledaren och potentiella statsministern Magdalena Andersson inte tar detta med antisemitism i det egna regeringsunderlaget och i de egna leden på allvar. Man kan hantera frågor på olika sätt. Det är klart att man kan skoja bort detta, kasta tillbaka det och så vidare, men det är inte särskilt konstruktivt.

Vill vi ha en regering där det finns typen av värderingar? Det är rimligt att den som ska vara statsminister i en sådan regering också redogör för sin syn på detta och om hon tycker att det ska vara på det sättet.

Magdalena Andersson säger att det inte finns något utrymme för antisemitism i vare sig Sverige eller de politiska partierna. Det är ju väldigt bra. Det är väldigt välkommet. Men det är skillnad mellan ord och handling. Man måste också visa i handling att man menar allvar. Det är detta som jag, och Ebba Busch för den delen, bad Magdalena Andersson att göra här. Men Magdalena Andersson vägrar att göra det. Hon fortsätter bara att prata utan någon substans bakom det.

På Magdalena Anderssons verklighetsbeskrivning i anföranden och i replikskiften låter det som om allting är fullständig katastrof i vårt land. Precis allting är total katastrof. Det är en ganska bisarr verklighetsbeskrivning, skulle jag vilja säga. Visst, väldigt mycket är dåligt och vi har fortsatt stora problem i landet, men Sverige är på rätt väg nu. Vi är på rätt väg när det gäller de gigantiska problem som tidigare regeringar har skapat.

Jag är, herr talman, väldigt glad och väldigt stolt över att tillhöra den sida av politiken som fortsatt vill ta Sverige i just den rätta riktningen.

(Applåder)

Anf. 48 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Många som röstade på Jimmie Åkesson trodde nog att han skulle stå upp för vanliga löntagare. Men matpriserna har ökat snabbare i Sverige än i andra länder. Skulderna hos kronofogden växer, och

senast häromdagen fick vi uppgifter om att antalet vräkningar av barnfamiljer ökar.

Nu har Åkesson lagt tre budgetar på riksdagens bord. Han har vägrat införa en bankskatt trots att bankerna gör rekordvinster. Han har infört en dyr lyx-rot och planerar en elitbonus till moderata donatorer. Men han vägrar höja barnbidraget trots att det urholkats med mer än 200 kronor de senaste åren. Han sänker skatten för sig själv och andra höginkomsttagare med 25 000 kronor samtidigt som han sparar in på bostadstillägget för familjer som har minst marginaler.

Jag undrar, Jimmie Åkesson: På vilket sätt är det en väl avvägd prioritering att sänka skatten för sig själv med 25 000 kronor men spara på de allra mest utsatta barnfamiljerna?

(Applåder)

Anf. 49 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag vill påminna om vem det var som avskaffade värnsskatten – jag vill bara få det sagt.

Vanliga löntagare, säger Magdalena Andersson. Vanliga löntagare i Sverige – det handlar om vanliga hushåll med helt vanliga människor med helt vanliga inkomster – har varit otroligt ansatta under väldigt lång tid, av olika skäl. Det har de varit inte minst under och på grund av pandemin och därefter på grund av olika typer av problem, inte minst inflationen.

Magdalena Andersson, som är ekonom, borde förstå vad inflation innebär för den offentliga ekonomin och vad man måste göra, vad man kan göra, vad man absolut inte ska göra och så vidare.

Vad vi har gjort så här långt – det har varit två år med detta regeringsunderlag – är att vi har underlättat för helt vanliga löntagare genom skattelättnader. Vi har sett till att bekämpa inflationen och att göra det lättare för helt vanliga löntagare genom kraftigt sänkta bränslepriser. Det är precis sådana saker som vi lovade i valet. Jag är väldigt stolt över att vi har gjort detta. Sedan återstår det naturligtvis mycket att göra. Vi är inte färdiga än.

(Applåder)

Anf. 50 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Värnsskattediskussionen kan Jimmie Åkesson ta med Johan Pehrson. Detta var en förutsättning för att Liberalerna skulle stödja Stefan Löfven. Vi skulle få en regering efter väldigt tuffa förhandlingar.

Men frågan är: Varför fortsätter man då, om Jimmie Åkesson ifrågasätter just värnsskatten? Varför ska man då också ha lyx-rot för höginkomsttagare, och varför ska man ge den här elitbonusen till dem som donerar stora pengar till Moderaterna?

Framför allt skulle jag gärna vilja ha svar på en fråga. När man nu har 60 miljarder i reformutrymme och sänker skatten för sig själv och andra höginkomsttagare med 25 000 kronor undrar jag: Varför väljer man då att samtidigt spara i bostadstillägget för de allra mest utsatta barnfamiljerna? Varför är det en korrekt prioritering?

(Applåder)

Anf. 51 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Detta blir en märklig sak. Det är en före detta finansminister och statsminister som inte vill stå för den politik som hon själv drev

igenom – som finansminister och senare statsminister. Hon hänvisar till ett helt annat parti. Det blir väldigt märkligt. Det är dessutom ett parti som inte satt i regering.

Man får väl ändå ta ansvar för den politik som man driver igenom, precis som jag tvingas ta ansvar för en politik som vi nu driver igenom tillsammans med regeringen, trots att jag kanske – om jag fick bestämma precis allting själv – skulle göra delvis andra prioriteringar. Det är inte konstigt, eftersom vi har det parlamentariska läge som vi har.

Vi har nu, äntligen, ett regeringsunderlag som faktiskt vill i samma riktning när det gäller de viktiga och avgörande frågor som valet 2022 handlade om och som gav oss maktskiftet i Sverige. Vi bekämpar brottsligheten. Vi gör det lättare för vanliga människor att klara sin vardag, och vi ser till att försörja Sverige med energi också långsiktigt, trots att tidigare regeringar har lagt ned stora och vitala delar av vårt energisystem. Det och mycket annat är vad vi fokuserar på, herr talman.

(Applåder)

Anf. 52 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Vilket fantastiskt replikskifte! Det innebär att Sverigedemokraterna nu kommer att driva på för en värnskatt. Socialdemokraterna kommer annars att införa den. Det är bra besked.

Sverigedemokraterna såg till att utredningen om att ta bort karensdagen för Sveriges löntagare avskaffades och togs bort. Vänsterpartiet har drivit på för att vi faktiskt ska ta bort karensdagen, men detta har Sverigedemokraterna stoppat.

De ändrade också utredare i den andra sjukförsäkringsutredningen. Den skulle handla om att förbättra sjukförsäkringen. Men man kom i våras med förslag på kraftiga neddragningar i sjukförsäkringen. Man har fått mycket stark kritik efter att Sverigedemokraterna bytte utredare. I praktiken innebär detta en återgång till den gamla sjukförsäkringen, där svårt cancersjuka blir utförsäkrade utan att få rehabilitering och tvingas söka låtsasjobb. Kommer Jimmie Åkesson att stoppa detta förslag eller driva igenom det?

Anf. 53 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Vi kommer inte att medverka till några försämringar vad gäller sjukförsäkringen. Det var ett väldigt viktigt vallöfte för vår del, och vi står fast vid det.

(Applåder)

Anf. 54 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Det var goda besked – tack! Då kommer alltså en utredning om karensdagens avskaffande att tillsättas. Det är ett besked som kommer här från Jimmie Åkesson. Det har alla Sveriges löntagare hört. Vi ser nu fram emot den, så att vi kan sova gott om natten och så att svenska löntagare inte ska behöva betala för att de blir sjuka.

Anf. 55 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Nu var det inte det jag sa, utan jag sa att jag inte kommer att medverka till några försämringar vad gäller sjukförsäkringen. Det bety-

der inte nödvändigtvis att vi kommer att genomföra en massa andra förändringar av sjukförsäkringen.

Jag tror väldigt starkt på den gemensamma välfärden. Jag tror väldigt starkt på våra gemensamma system. Jag tycker att detta är något av det mest fantastiska med vårt land.

Så här ser jag min roll och Sverigedemokraternas roll: I en konstellation där partier med en traditionell högerprofil i ekonomisk politik möjligen vill genomföra försämringar ser jag som min uppgift att se till att de försämringarna åtminstone inte genomförs. Kan jag driva det så långt är jag ändå väldigt stolt, för vi kan samtidigt göra mycket annat bra tillsammans i detta regeringsunderlag.

Jag kan inte lova Nooshi Dadgostar att vi kommer att ta bort karensdagen. Det kommer jag inte att lova.
(Applåder)

Anf. 56 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! I somras berättade Jimmie Åkesson stolt att Sverigedemokraterna skulle bli Sveriges nya skolparti. Jag vill genuint välkomna det. Att fler engagerar sig för Sveriges elever är precis vad som behövs. Men jag är rädd att detta glömdes bort efter sommaren, för ingenting har hänt.

Det går inte att överskatta Jimmie Åkessons inflytande på denna regering och den makt han besitter över de beslut som fattas. Regeringen gör det som Jimmie Åkesson säger åt den att göra. Men vad gäller en av landsbygdens allra största utmaningar, den skolkris som just nu råder, är han tyst. Och när Åkesson inte bryr sig bryr sig inte heller regeringen.

Min fråga är: Varför har inte Sveriges nya skol- och landsbygdsparti prioriterat skolfrågorna i den budget som nu läggs eller över huvud taget under denna mandatperiod? Kommer Jimmie Åkesson att använda sin makt i regeringen för att agera?

Anf. 57 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag är den förste att skriva under på att skolfrågan, eller utbildningsfrågorna generellt, har varit eftersatta i svensk debatt. Vi har i decennier, skulle jag vilja påstå, fokuserat hundra procent på vem som äger och driver skolor snarare än på det innehåll vi fyller skolorna med. Mycket av detta har resulterat i att vi i dag har otrygga skolor, kunskapsras och en rad andra problem som vi behöver adressera.

Jag tycker att Muharrem Demirok och för den delen även andra som brinner för skolfrågor borde välkomna att fler partier nu lyfter dessa frågor högre upp på agendan. Det är precis det jag har gjort under sommaren. Min ambition är naturligtvis inte att *inte* fullfölja det.

Ingenting har hänt – nej, riksdagen öppnade i går, så det har inte hunnit hända så jättemycket på detta område, förutom att vi faktiskt har fått en ny utbildningsminister. Detta skulle kunna tolkas som att regeringen vill ta upp kampen med det fjärde partiet i regeringsunderlaget om vem som ska äga skolfrågan, vad vet jag. Det får de själva svara på, men det skulle kunna tolkas så.

(Applåder)

Anf. 58 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Visst är Sverigedemokraternas taktik spännande: att säga ”vi är det nya landsbygdspartiet” eller ”vi är det nya skolpartiet” och sedan inte göra något utan glömma bort det och gå vidare. Det är precis det som har hänt.

Riksdagen må ha öppnat i går – vi var på Operan och njöt allihop – men väldigt mycket har ändå hänt sedan sommaren. En budget har förhandlats, och vi har sett mängder av saker. Vi hörde en regeringsförklaring läsas upp där skolfrågan fick enormt lite utrymme. Det är där vi står, Jimmie Åkesson.

Det är dags att Jimmie Åkesson och Sverigedemokraterna nu börjar leva upp till de fina etiketter ni bär och faktiskt utövar den makt ni har över regeringen när det gäller att lyfta denna fråga. Min uppmaning till Jimmie Åkesson är därför: Glöm inte bort landsbygdens elever och lärare!

Regeringen gör det som Sverigedemokraterna säger åt dem att göra, och nu är det upp till bevis. Om ni är det nya skolpartiet, lyft den största skolkrisen för den svenska landsbygden, som den just nu upplever! Skolnedläggningarna går som en flodvåg över Sverige. Tänker Jimmie Åkesson stoppa dem eller inte?

Anf. 59 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det är ganska spridda skurar här: landsbygdspolitik och skolpolitik. Sedan hänger det ihop på olika vis, och det gör det ju. Skolan är i grunden en kommunal fråga; det är i kommunerna man driver prioriteringarna för skolan och så vidare. Det är alldeles riktigt att det hänger ihop.

När det gäller landsbygden driver vi inte centerpartistisk landsbygdspolitik, tack och lov. Den politiken har drivits av tidigare regeringar, och vi såg hur det blev, med till exempel kraftigt höjda bränslepriser för människor som lever på landsbygden, där bilen är det kanske enskilt viktigaste frihetsverktyg som vanliga, hederliga människor har. Där har Centerpartiet medverkat till att försvåra för vanliga människor. Nu återställer vi detta; vi sänker bränslepriserna kraftigt.

Jag kan lova Muharrem Demirok att jag kommer att fortsätta tjata om skolan, både på konkret och på principiell nivå, under hela vägen fram till nästa val och även därefter under kommande mandatperiod.
(Applåder)

Anf. 60 AMANDA LIND (MP) replik:

Herr talman! Häromdagen meddelade regeringen och Sverigedemokraterna att de väljer att först trappa ned för att sedan avsluta det tillfälliga tillägget till bostadsbidraget. Till en början kunde man nästan missuppfatta regeringens nyhet som att det handlade om en satsning, men det rör sig i själva verket om en neddragning och ett hårt slag mot många barnfamiljer som lever på den ekonomiska gränsen. Det är familjer där varje hundralapp spelar roll och kan vara avgörande för att man ska klara mat, hyra och aktiviteter för barnen varje månad.

Min fråga är därför om detta är en politik som Jimmie Åkesson står bakom. Tycker Sverigedemokraterna att det är en bra politisk prioritering att fasa ut och ta bort det tillfälliga bostadsbidraget? Detta är ett bidrag som ni i Sverigedemokraterna har drivit på för, och i förra budgeten tyckte ni att det var viktigt att det fanns kvar.

Anf. 61 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det är riktigt som det beskrivs här: Väldigt många i Sverige har fått det sämre och har av olika skäl haft det tufft, inte minst de senaste åren. Även om vi nu håller på att vinna, eller kanske till och med har vunnit, kampen mot inflationen befinner vi oss ändå i en lågkonjunktur och i en situation där det fortsatt kommer att vara ekonomiskt tufft. Politikerna har nu äntligen möjlighet att sätta fart på ekonomin, och det är det som kommer att ske framöver. Den budget som kommer att presenteras i den här kammaren inom kort kommer också att syfta till detta.

När det gäller enskilda frågor om bostadstillägg, bostadsbidrag och liknande är det klart att det är viktigt att även de fattigaste familjerna har råd med det de behöver. Men ett tillfälligt tilläggsbidrag är rimligen just tillfälligt och ingen permanent lösning. Det rimliga är väl att vi i stället hittar en permanent lösning för att fler ska få det bättre.

(Applåder)

Anf. 62 AMANDA LIND (MP) replik:

Herr talman! Som Jimmie Åkesson konstaterar är vi fortfarande i ett tufft ekonomiskt läge. Att då göra som regeringen och dra bort stöden till dem som har det allra tuffast och i stället satsa på dem som har blir fullkomligt obegripligt.

Över hundratusen barnfamiljer beräknas i dag kunna ta del av tilläggsbidraget. Det är hundratusen familjer som Sverigedemokraterna och Tidöregeringen nu spelar ett oerhört högt spel med. Även om regeringen säger att det nu vänder och att ekonomin ljusnar gäller det inte den här gruppen. Det är en grupp som ofta bor i hyresrätt och inte kommer att påverkas av räntesänkningarna – det är inget som märks i deras plånböcker. Med regeringens politik riskerar vi nu att få ännu fler familjer som blir vräkta. Kronofogdens statistik är jobbig att titta på, och det borde den vara även för regeringen och Sverigedemokraterna; barnvräkningarna ökade med 13 procent förra året.

Min fråga är hur Jimmie Åkesson ser på att Sverigedemokraterna är med och bidrar till en politik som ökar klyftorna, när vi i stället borde bygga vårt land starkare och stötta dem som har det tuffast.

(Applåder)

Anf. 63 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Om man vidtar vissa enskilda åtgärder i tider av till exempel inflation är det rimligt att man inte fortsätter med de åtgärderna när inflationstakten inte längre är lika hög.

Jag köper dock inte Amanda Linds beskrivning här. Vad jag vet är det många som äger hyreslägenheter som också har lån. Det är klart att detta också påverkar, precis som det påverkar den som bor i ett eget boende. Det där är en märklig syn på hur det ser ut i samhället i största allmänhet.

För Sverigedemokraternas del är det enskilt mest avgörande nu att vi får fart på ekonomin, att vi bekämpar arbetslöshet så att även de som har det tufft i dag får möjlighet att gå till jobbet och att vi ser till att det här landet blir tryggt och sammanhållet igen. Och det är detta vår budget syftar till.

Alla kan inte alltid få allt. Även om Miljöpartiets logik ser ut så är det inte så i verkligheten.
(Applåder)

Prot. 2024/25:3
11 september

Partiledardebatt

Anf. 64 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Det var lite skolkamp här nyss mellan Sverigedemokraterna och Centerpartiet – jag välkomnar det. Fler borde prata om skolan. Alla här inne borde faktiskt prata om skolan hela tiden.

Vi har rätt stora utmaningar till följd av den omfattande avregleringen. Den största var den lite udda kommunaliseringen av denna viktiga verksamhet. Där är vi helt överens: Det borde vara ett statligt ansvar att se till att vi har bra skolor i hela landet. Sedan skedde en annan avreglering, och det kom friskolor. Det skedde en väldig rusning mot new public management med drömmar om att detta ska lösa sig utan regler. Nu håller vi på och återreglerar.

Jimmie Åkesson sa i Almedalen att han inte bryr sig så mycket om vilka som driver skolorna. Jag tycker att detta med landsbygd är helt centralt; många friskolor finns där och drivs på ett helt annat sätt än stora koncerner. Står Jimmie Åkesson fast vid att det inte spelar någon roll vem som driver skolorna, eller kommer han att backa oss när vi nu kräver kraftiga regleringar, vinststopp och åtgärder mot charlataner?

Anf. 65 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Vi är, tror jag, i princip helt överens även när det gäller den saken. Det jag menar och också sa alldeles nyss är att frågan om driftsform och ägande har legat som en våt filt över skoldebatten i 30 år, ända sedan Johan Pehrsons parti en gång i tiden drev på för att genomföra avregleringen.

Det är alltså detta jag vill komma bort från, och det gör vi med hjälp av de åtgärder som inte minst Johan Pehrson och den regering han tillhör och i samarbete med oss planerar. Då kan vi äntligen börja prata om innehållet i skolan i stället. Vi skapar ordning och reda, höjer lärarnas status, ser till att de som går till skolan är trygga och så vidare. Om vi kan börja fokusera på det i stället är jag nöjd.

Jag är alldeles övertygad om att jag, Johan Pehrson och Liberalerna kan göra ett gemensamt bra arbete för att förverkliga detta.
(Applåder)

Anf. 66 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Bra! Det låter hoppfullt.

En annan viktig del i detta är att friskolor är möjliga om det finns en stenhård reglering. Men det följde en avreglering med new-public-management-voodoo-voodoo, och den blev inte riktigt bra.

En avgörande del har varit bristande insyn i skolorna, och det är en fråga vi nu diskuterar intensivt. För Liberalerna är det centralt att vi ska maximera insynen i svenska skolor och i de skolor som drivs som aktiebolag, för att se till att vi håller reda på vad pengarna går till och att resurserna går till elever, lärare och allt runt omkring som gör att skolan fungerar. Det är inte bara fråga om elever och lärare, utan det finns även andra viktiga stödinsatser – elevhälsa, bibliotek och så vidare.

Hur ser Jimmie Åkesson på insynen?

Anf. 67 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Jag är inte säker på att vi ska förhandla detaljerna i detta här i kammaren.

(JOHAN PEHRSON (L): Ingen får säga något.)

Det är rimligt.

I grunden är vi överens. Sedan är Johan Pehrson medveten om att det finns olika ingångar och olika sätt att se på dessa frågor. Det finns olika svårigheter eftersom det är fråga om aktiebolag och annan lagstiftning som kommer in.

Jag är trygg i att vi kommer att hitta en rimlig lösning även på detta, utan att ta förhandlingarna in i riksdagens kammare. Dem kan vi sköta någon annanstans.

(Applåder)

Anf. 68 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Här finns så mycket vi skulle kunna göra för att förändra och göra saker till det bättre i Sverige. När de stora gröna investeringarna inte görs tappar vi i konkurrenskraft. Sverige skulle kunna vara världens bästa land för etablering av nya gröna industrier med pålitliga transporter, billig el och bra bostäder för alla att bo i. Men i stället lägger regeringen nu ned tågtrafik och drar ned på underhållet. Regeringen låtsas som att människor ska flytta till jobben, men det finns inga bostäder att flytta till.

Bara i förra veckan ökade antalet arbetslösa med cirka 2 000 personer. Vi har inte haft så hög arbetslöshet på tio år – pandemin undantagen – och vi kan därför förstå varför Johan Pehrson i går fick en ny ministerportfölj. Vi kan inte ha en arbetsmarknadsminister som sover på jobbet samtidigt som arbetslösheten ligger på 8,3 procent. Det är knappast ett föredöme.

I år lägger regeringen 120 gånger mer på skattesänkningar än på förebyggande arbete mot gängkriminalitet i kommunerna. De lärare, psykologer och elevassistenter som ska bemöta och fånga upp barnen försvinner. Barn ska inte hänga på stan. De ska vara i klassrummet. Vi ska ha lärare som har tid att ta hand om varje barn, att ta dem i handen när de behöver vägledning. Barn ska drömma om att bli snickare och astronauter – inte mördare.

HVB-hem säljs på Blocket. Regeringen måste göra upp med de ideologiska utförsäljningarna av stora delar av verksamhet som ska skydda både unga och samhället från brott. Svensk välfärd har blivit ett smörgåsbord för de kriminella gängen. Den regering som tar över efter valet kommer att göra allt för att vända på utvecklingen. Nu måste den få ett slut. Jag och Vänsterpartiet är redo att göra jobbet.

(Applåder)

Anf. 69 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Nu har vi haft diskussioner om antisemitism och annat med inte minst Magdalena Andersson. Där är även Vänsterpartiet berört – milt uttryckt. Det är klart att jag kan ställa frågor till Nooshi Dadgostar om det, men jag bryr mig inte om det; det kan vi göra i andra sammanhang.

Däremot tänkte jag fråga vilken ministerpost Nooshi Dadgostar tänker ha i Magdalena Anderssons regering. Vilka övriga portföljer tänker Vänsterpartiet lägga beslag på?

Prot. 2024/25:3
11 september

Partiledardebatt

Anf. 70 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Det kommer vi att diskutera när den dagen kommer och när vi har fått majoritet.

Anf. 71 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag förstår att man kommer att diskutera detta fyra partier gemensamt.

Men jag tänker att Nooshi Dadgostar rimligen har en uppfattning om vilken ministerpost hon vill ha och vilka övriga portföljer som Vänsterpartiet har för avsikt att försöka förhandla till sig och lägga beslag på. Det är det jag undrar över – inte vad man ska prata om sedan utan vad man tänker nu.

Anf. 72 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Jag har svarat på Jimmie Åkessons fråga, men jag kan förklara för Jimmie Åkesson varför vi behöver byta regering. Det är för att Jimmie Åkesson gör ett så enormt dåligt arbete.

Vi har den högsta arbetslösheten på tio år – pandemin undantagen. Det är endast 2 procent av de arbetslösa som får tillgång till en arbetsmarknadsutbildning.

Utsläppen ökar därför att Jimmie Åkesson inte genomför investeringar i Sverige och i svensk infrastruktur. Det finns fortfarande inget dubbelspår på Malmbanan. Det finns fortfarande inte bostäder i Skellefteå, Gällivare eller Mariestad. Människor ska kunna flytta till de nya jobben. Där är det kommunerna som nu själva får ta stora lån.

Det finns icke fungerande skolor. Utbildade lärare sägs upp, och klasserna växer. Därför, Jimmie Åkesson, behöver vi byta regering.
(Applåder)

Anf. 73 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Jag vill ändå fråga Nooshi Dadgostar om det som vi har läst och hört om den senaste tiden, om den antisemitism som har uppdagats i delar av Vänsterpartiet.

Jag vill fråga Nooshi Dadgostar om det stöd som vänsterpartister har uttryckt för PFLP. Det är en terrorklassad organisation som har utfört flera bestialiska mord och i högsta grad har varit delaktig i det terrordåd som drabbade Israel den 7 oktober. Det är tydligt att det inte är fråga om några enskilda exempel, inte fråga om några isolerade händelser, utan att det är en röta som har letat sig in i Vänsterpartiet.

Min raka fråga till Nooshi Dadgostar är vad hon tänker göra för att driva ut detta med rötterna och se till att stödet aldrig växer tillbaka igen.

Anf. 74 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Det är en viktig fråga som Muharrem Demirok lyfter upp. Jag är därför glad att han ställer frågan.

Det här handlar om tre individer som har delat saker på internet, och de har inte någonting med Vänsterpartiet att göra. Rasism och antisemitism är ett gift som har blivit allt större i Sverige, som ställer människa mot människa och som etnifierar problem och konflikter. Det kommer vi aldrig någonsin att ställa upp på, och det hör inte hemma i Vänsterpartiet. Kanske hör det bättre hemma i andra partier. Vi kommer aldrig att ställa människa mot människa. Vi tror på sammanhållning, och vi tror på människors rätt att få tro på vad de vill och leva fria liv oavsett bakgrund och hudfärg. Det kan Muharrem Demirok lita på.

(Applåder)

Anf. 75 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Det är bra att Nooshi Dadgostar tar avstånd från antisemitism, rasism och allt stöd till våldsbejakande organisationer. Jag vill också vara tydlig med att jag absolut inte tror att Nooshi Dadgostar delar dessa partikamraters åsikter, vilket också har varit tydligt. Det räcker dock inte. Uppenbarligen har detta letat sig in i partiet och har slagit rot, för det är inte isolerade händelser. Jag ställer därför samma fråga igen: Vad kommer Nooshi Dadgostar att göra för att långsiktigt inte bara fördöma utan också förhindra och förebygga att denna typ av åsikter dyker upp inom Vänsterpartiet igen?

Anf. 76 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Jag kommer att ägna mitt liv åt, och partiets uppgift framöver kommer att vara, att hålla ihop Sverige. Du får vara jude, muslim eller kristen i vårt land. Vi håller ihop. Ingen ska någonsin belasta svenska judar för det som en israelisk regim gör, exempelvis. På samma sätt ska svenskar inte belastas för någonting som händer i andra delar av världen bara för att de har en viss tro.

Vi kommer att arbeta konsekvent med detta. Det kan Muharrem Demirok lita på. En person är redan utesluten. Det som har delats har ingenting med Vänsterpartiet att göra. Vi tittar nu på om det är personer som kan fortsätta att vara kvar i partiet.

(Applåder)

Anf. 77 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Med risk för att verka tjugig frågar jag Nooshi Dadgostar: När har ni bestämt er? Det är över en månad sedan den första rapporteringen från Sydsvenskan om helt uppenbar antisemitism och sympati för terrororganisationen Hamas. Vi är vana vid att Magdalena Andersson vellar och tar tid på sig ibland när hon ska lägga om migrationspolitiken eller när det handlar om Natostöd eller om att hantera terrorromantiker i sitt eget parti, men den här sortens velighet från Nooshi Dadgostar är jag faktiskt inte van vid, herr talman. Hur lång tid ska det ta?

Anf. 78 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Antisemitism och rasism har ingen plats i Vänsterpartiet och ingen annanstans heller. Det vill jag skicka med till alla som tittar på den här debatten. Deras trygghet är det vår absoluta uppgift att säkerställa.

Vi kommer att göra allt vi kan för att hantera detta. Det har ingenting med Vänsterpartiet att göra. Vi tror på sammanhållning. Det är inte människors religion som avgör utan vad man gör i livet.

För att förklara för Ebba Busch, som nu har ställt den här frågan flera gånger, varför ingen tar hennes oro på allvar eller tror att detta är seriöst menat, vill jag säga att det är för att hennes ministerpost baseras på det parti som har fört in hatet i svensk politik, som har som affärsidé att ställa människa mot människa och som organiserat bedriver trollfabriker. Det är Ebba Busch som har gett Björn Söder ordförandeposten i OSSE-delegationen som ska säkerställa minoriteters rättigheter. Därför, Ebba Busch, är det ingen som tar Ebba Busch på allvar.

(Applåder)

Anf. 79 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Upplägget i kammaren är sådant att olika personer får ställa frågor i olika omgångar. Om Nooshi Dadgostar har en fråga till mig kring en specifik person eller kring något aktuellt uttalande från något parti – mitt eller något annat – ser jag fram emot det i replikskiftet senare. Men då måste vi upp ur den här sabla sandlådan av ”men du då”. Så kan man inte hålla på.

Nu har Vänsterpartiet uppenbart flera personer som uttrycker antisemitism eller sympati för terrorism, och det har gått över en månad utan handling som åtföljer Nooshi Dadgostars ord. Då måste man kunna svara, herr talman, på frågan hur länge till det ska dröja innan dessa ord som Nooshi Dadgostar nu repeterar i kammaren åtföljs av handling.

Om detta inte har något med Vänsterpartiet att göra, varför fortsätter då Nooshi Dadgostar att hålla personer som hyser sympati för antisemitiska uttryck om ryggen? Hur länge ska dessa personer vara kvar? I över en månad har de fått vara kvar i Vänsterpartiet – hur länge till?

(Applåder)

Anf. 80 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Ebba Busch är mycket upprörd över rasism och antisemitism. Det tycker jag är väldigt bra, för det är jag också. Det handlar om att människor i vårt land måste känna sig trygga med att gå till synagogan, moskén eller kyrkan. Det kommer jag att arbeta stenhårt för – det lovar jag. En person är redan utesluten ur mitt parti, och ingenting som har delats har någonting med Vänsterpartiet att göra. Det tittas på detta nu, och det ska vi fortsätta att göra. Jag lovar att arbeta hårt med det.

Lovar Ebba Busch att arbeta hårt med att avlägsna de antisemiter och rasister som hon har gett stora och viktiga uppdrag här i riksdagen? Det handlar också om detta. Vi måste ta den här kampen tillsammans. Vi har en person som är ordförande för justitieutskottet som har spridit mycket grov antisemitism och som har sagt att judar är okej så länge de inte utgör en för stor grupp. Vi har en ordförande i OSSE-delegationen som också har gett uttryck för mycket grov antisemitism. Där gör Ebba Busch ingenting. Det är det som är hyckleriet och problemet.

(Applåder)

Anf. 81 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Det är inte på något sätt så att det bara är i Sverige man återfinner denna debatt om hur vänstern med sina rötter i antidemokrati har förenat sig med någon form av islamism. Man kan se detta utvecklas i Frankrike, där utbildningsministrar har varit mycket ifrågasatta. Man har pekat på att vänsterpartierna där måste göra upp med islamism.

Detta handlar alltså om att det finns människor i Sverige som hyllar den största pogromen sedan andra världskriget. Det är ingen liten sak. Terrorromantiken runt Hamas, Hizbollah och hutier är ett hån från helvetet. Det är fruktansvärt.

Då frågar jag Nooshi Dadgostar: Vad tänker Nooshi Dadgostar göra för att förebygga? Ebba Busch frågar vad man ska göra nu åt det som har hänt. Hur tänker Vänsterpartiet förebygga att dessa krafter växer sig starkare i Vänsterpartiet?

Anf. 82 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Det är en allvarlig fråga som Johan Pehrson tar upp, och jag har svarat på den ett flertal gånger. Vi tog tag i detta omedelbart när vi fick reda på det. Det viktiga är att hantera det. När personer delar saker och har fördomar måste man agera snabbt, och det har vi gjort. Att ställa människor mot människa har ingenting att göra med det Vänsterpartiet står för.

Låt mig då också för Johan Pehrson förklara varför ingen riktigt tror på detta. Att Johan Pehrson och Ebba Busch bara har detta som ett politiskt slagträ är för att de bygger hela sitt regeringsunderlag på ett rasistiskt parti som har trollfabriker och vars systerpartier i Europa finansieras av Ryssland eller tar lån från Ryssland och som ställer människor mot människa. Vi har en ordförande i justitieutskottet – ett uppdrag som Johan Pehrson har gett honom – som sprider konspirationsteorier om judar.

Är Johan Pehrson också beredd att tillsammans med mig bekämpa rasism och antisemitism genom att avlägsna dessa personer från de viktiga uppdrag som de har och som Johan Pehrson har gett dem?
(Applåder)

Anf. 83 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Jag kan försäkra om att Liberalerna bekämpar i stort sett alla ismer utom liberalismen väldigt tydligt.

Vi har en polarisering i samhället. Vi har en osäkerhet när det gäller att samlas om det viktigaste vi har i vår grundlag: friheten och respekten för till exempel andra religioner. När då hatet väller ut från människor i Vänsterpartiet måste jag bara fråga: Vad gör ni för att förebygga detta? Jag säger inte att det är Nooshi Dadgostar eller någon annan ledande i Vänsterpartiet i Sveriges riksdag som gör detta, men ni måste se till att stoppa attraktionen till ert parti hos dessa krafter. Det är de som gör att studenter och lärare inte vågar gå in på universitet och högskolor för att det sitter några i en park och skriker ut sitt hat mot judar. Varför? Och hur tänker Nooshi Dadgostar förebygga det i sitt parti?

Anf. 84 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Jag kommer att göra allt jag kan för att hålla ihop människor. Alla vänsterpartister där ute kommer att göra allt de kan för att människor inte ska värderas olika för att de har en viss bakgrund eller viss tro.

Det är Johan Pehrson som har gett hatet makt i Sverige. Det är klart att ingen tror på det som Johan Pehrson säger. Det som Johan Pehrson står och pratar om är absurt. Sverigedemokraterna, som stod och heilade när partiledaren gick med, skapades av en SS-officer. Dessa nyssnazister har du gett makt i Sverige, Johan Pehrson, så läxa inte upp mig om dessa frågor!

(Applåder)

Anf. 85 MUHARREM DEMIROK (C):

Herr talman! Så många som 80 000 fler människor var enligt SCB arbetslösa i juli i år jämfört med i juli 2022. För att sätta detta i perspektiv: Det motsvarar mer än ett helt Luleå, ett helt Kalmar eller ett helt Täby som inte har ett jobb att gå till. Det handlar om människor och deras framtidsstro.

Vi pratar om tusentals fler unga som inte har kommit in på arbetsmarknaden. Vi pratar om tusentals fler män och kvinnor i min ålder som har förlorat jobbet och som inte lyckats starta om, tusentals fler barn som inte får se mamma eller pappa gå till jobbet på morgonen och tusentals fler långtidsarbetslösa som fortfarande inte får uppleva den gemenskap som det innebär att ha ett jobb, att få prata med kollegor i fikarummet, att betala skatt och att bidra till vår gemensamma välfärd.

Det är viktigt att påminna om människorna bakom statistiken, för det handlar om enskilda livsöden, om folk som vi. Självklart har varje person ett eget ansvar för att göra allt för att få en anställning eller starta ett företag och jobba sig till en livsresa, men vi som politiker har också ett ansvar för att ge dem alla chanser vi kan.

Nästan alla debatter vi har nu för tiden handlar om invandring, och då är det värt att påminna om en enkel sak: Det finns inget bättre verktyg för att bryta utanförskap och segregation än att fler har ett jobb att gå till. Som jag sa tidigare har regeringen och Sverigedemokraterna misslyckats med detta.

Sverige kan och måste bli världens bästa land för livsresor, där den som anstränger sig kan skapa ett bättre liv för sig och sin familj. Det är dags nu. Det är dags att satsa på varma liberala och framför allt jobbskapande reformer.

(Applåder)

Anf. 86 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Inför valet lovade regeringen att man snabbt skulle bygga ut den svenska energiproduktionen, och det skulle dessutom bli billigt. Men nu ser vi hur regeringens energipolitik faller samman rakt framför ögonen på oss.

Planerna på havsbaserad vindkraft i Skåne, som skulle ge lägre elpriser, går om intet, och vallöften om snabb och billig kärnkraft visade sig inte hålla för verklighetens granskning. Nu hotas svensk konkurrenskraft och hushållens plånböcker av regeringens oförmåga att skaffa fram mer

billig el, och regeringens korthus faller samman när det möter verkligheten.

Hur ser Muharrem Demirok på regeringens havererade energipolitik och de försämrade villkoren för havsbaserad vindkraft?

Anf. 87 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Jag tackar för frågan.

Regeringens beslut att dra undan fötterna för den havsbaserade vindkraften genom att inte stödja anslutningskostnaderna riskerar att bli ett dråpslag för Sverige – för svenska företag, för svenska familjer och för den gröna omställningen överlag.

Beskedet om Kriegers flak kan vara början på slutet för den fossilfria elens totala utbyggnad i form av havsbaserad vindkraft men också för kärnkraft. Det är ett avbrutet projekt där det finns oerhört många frågetecken.

Centerpartiet vet att all fossilfri energi behövs. All produktion behövs. Det som regeringen gång på gång lyckas missa i detta är att det som de nu lägger fram inte kommer att bli verklighet förrän om 10, 15 eller kanske 20 år. Fram till dess kommer svenska familjer, svenska hushåll och klimatet att få vänta. Då krävs det energisamtal och långsiktiga spelregler. Jag vet att vi är flera som har bjudit in till det och väntat på att det ska ske, men ingenting har hänt.

Anf. 88 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Att regeringen sjabblar med energipolitiken, med vanliga svenskers ekonomi och med hela Sveriges konkurrenskraft är jag och Muharrem Demirok helt överens om.

Precis som Muharrem Demirok tog upp behöver Sverige en ny energipolitisk överenskommelse där vi sätter oss ned och utgår från hur vi ska säkerställa en kortsiktig och långsiktig energiförsörjning till bra och konkurrenskraftiga priser för svenska företag och till bra priser för svenska hushåll.

Det är uppenbart att detta behövs, och det är också något som arbetsmarknadens parter efterfrågar. Hur ser Muharrem Demirok på möjligheten att åstadkomma en sådan överenskommelse? Hittills har regeringen velat köra på egen hand.

Anf. 89 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är oerhört olyckligt att vi har hamnat i en situation där svensk energipolitik har dragits ned till att bli mandatperiodsbaserad. Inget av det vi pratar om, oavsett om det är havsbaserad eller landbaserad vindkraft eller om det är vattenkraft, solparker eller kärnkraft, går att lösa under en mandatperiod och kanske inte ens under två. Sveriges problem behöver en långsiktighet.

Att inte lyssna på varandra och att inte hitta samsyn i det som skapar spelregler ökar riskerna men också kostnaderna för skattebetalarna men framför allt för dem som ska investera. Det som nu sker – att faktiska mogna projekt dras undan – innebär att svenska familjer, företag och klimatet kommer att drabbas.

Jag hoppas att det jag hörde i söndags i *Agenda* när Ebba Busch och jag debatterade – att det fanns en öppning – blir verklighet och att vi kan

hitta en långsiktighet. Än så länge har jag inte sett några tendenser till detta, men jag slutar inte att hoppas.

Prot. 2024/25:3
11 september

Anf. 90 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Muharrem Demirok och Centerpartiet vill ha varma liberala reformer, säger han. För att han ska kunna få sina varma liberala reformer måste han ha politiskt inflytande och då rimligen ingå i en regering som leds av Magdalena Andersson. Jag antar att detta är utgångspunkten för Centerpartiet.

I ett sådant regeringsunderlag ingår även Vänsterpartiet. Jag ställde nyss en fråga till Nooshi Dadgostar om vad hon och Vänsterpartiet har för ambitioner i en sådan regeringsbildning. Precis på samma sätt tycker jag att det kan vara intressant att höra hur Centerpartiet och Muharrem Demirok resonerar kring detta.

Jag ställer egentligen samma fråga: Vilken ministerpost vill Muharrem Demirok ha i en regering tillsammans med Vänsterpartiet, under ledning av Magdalena Andersson? Vilka övriga ministerportföljer vill Centerpartiet lägga beslag på?

Anf. 91 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Jag förstår att Jimmie Åkesson trivs i den här rollen, där han har lyckats driva svensk politik till att handla om två lag, där det inte verkar finnas några andra lösningar än just två lag och där ytterkanterna ges så stort inflytande att allt annat verkar bli irrelevant. Men jag tror inte på det.

När jag tittar ut över Sverige ser jag helt andra lösningar. Jag ser vuxna politiker som försöker hitta lösningar på vardagsproblem, och de ser helt annorlunda ut. Sverige kan hitta lösningar, och har gjort det tidigare – lösningar som inte låter ytterkanterna få det inflytande som de har i dag, som tar Sverige framåt och inte fastnar i att blicka bakåt, som lyfter det som vanliga människor söker svar på och som faktiskt minskar polariseringen i samhället i stället för att öka den.

Det är mitt svar till Jimmie Åkesson. Jag tror att det finns fler lösningar än två i denna kammare.
(Applåder)

Anf. 92 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Vi känner ju till det här med den breda mitten. Det har pratats en del om det.

Sedan är det detta med kartan före terrängen, vad som är genomförbart i verkligheten och så vidare. Jag uppskattar ändå ambitionen någonstans, men utifrån Muharrem Demiroks svar här tolkar jag det som att han inte har någon ambition att tillsammans med Vänsterpartiet ingå i en regering som leds av Magdalena Andersson. Jag har svårt att tolka hans svar på något annat sätt. När jag frågade Nooshi Dadgostar nyss resonerade hon dock inte i de termerna, utan hon sa: Det ska vi prata om sedan.

Har Centerpartiet fattat något slags beslut om att man inte tänker ingå i en regering tillsammans med Vänsterpartiet – en regering som leds av Magdalena Andersson?

Partiledardebatt

Anf. 93 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Jag har lyssnat på Jimmie Åkesson otaliga gånger. Jag har hört honom säga att han inte kommer att sitta i opposition nästa mandatperiod utan att han tvärtom kommer att sitta i regeringen. Jag har också hört andra företrädare för Tidöregeringen säga att de aldrig kommer att sitta i samma regering som Sverigedemokraterna. Det är den verklighet som finns just nu.

I en situation där Sverige ska bilda en regering i de svåra tider alla verkar vara överens om råder behöver fler göra ett val. Vi i Centerpartiet kommer inte att kunna bilda regering själva, men vi kommer att bilda regering tillsammans med dem som vill ta Sverige framåt – de som vänder sig mot antisemitism, rasism och polarisering och inte hela tiden tittar på var människor kommer ifrån utan på vart människor är på väg.

Det är mitt svar till dig, Jimmie Åkesson, till alla i den här kammaren och till hela svenska folket: Vi kommer att göra det som krävs för att ta Sverige framåt, och fler måste orka och vilja ta det beslutet.
(Applåder)

Anf. 94 EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Som kristdemokrat värnar jag en samhällsgemenskap som garanterar frihet och lika rättigheter åt alla. Invandring från länder vars värderingskarta skiljer sig markant från vår egen har inneburit tuffa utmaningar. Därför skulle jag vilja tala lite kort om islams plats i Sverige.

I Sverige kan islam inte praktiseras på samma islamistiska sätt som sker i totalitära stater. Det hör inte hemma här, för Sverige är inte en totalitär stat. Islam behöver alltså anpassa sig till en bottenplatta av grundläggande gemensamma värderingar som garanterar fred och frihet oavsett hur man ber eller inte ber. Här i Sverige måste man kunna leva som troende, svensk muslim utan att möta vare sig fördomar, islamofobi eller totalitära och kontrollerande moralpoliser.

Herr talman! Det går inte att blunda för det förtryck som ofta sker i religionens namn och som människor runt om i vårt land har fått erfara. De senaste fyra åren har det bara i min hemkommun Uppsala gjorts 570 hedersrelaterade orosanmälningar där barn är inblandade. Det handlar om våld, förtryck och risken att bli bortgift, många gånger i religionens namn. I Malmös förskolor finns det flickor som inte får ha kortärmad eller kortbent, samtidigt som små pojkar tror sig kunna sätta sig över den kvinnliga förskolepersonalen bara för att de är pojkar och personalen är kvinnor.

Den muslim som flytt undan förtryck riskerar alltså att möta samma förtryck här. Det är våra svenska, muslimska döttrar som kontrolleras och får sina val ifrågasatta. Detta måste vi slå ned hårt på. Sverige tillhör oss alla.

(Applåder)

Anf. 95 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Sveriges företag vill leda klimatkampen. De vill både sänka sina egna utsläpp och tjäna pengar på produkter och tjänster som sänker utsläppen inte bara här utan världen över.

För att företag ska kunna göra detta krävs långsiktiga spelregler, men vad de har fått av den här regeringen – med Ebba Busch i spetsen – är något helt annat. Man har rivit upp energiöverenskommelser, ändrat spel-

regler och politiserat olika energislag. Sveriges företag och hushåll förtjänar mycket bättre än så.

Därför har Centerpartiet under lång tid krävt nya energisamtal, och jag blev väldigt glad i söndags när vi faktiskt kunde höra en öppning i debatten – att statsrådet gärna förhandlar över blockgränsen och gärna ser att vi gör upp brett i politiken. Frågan till Ebba Busch är därför: När kommer initiativet och inbjudan till den breda och långsiktiga energiöverenskommelse som alla svenska familjer och företag behöver?

(Applåder)

Anf. 96 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Jag tror på samtal i politiken oavsett om man håller med varandra eller inte, och jag skulle gärna sitta ned och prata specifikt om kärnkraftens förutsättningar i Sverige. Jag pratar gärna om andra kraftslag också, men det är där vi har den stora och tuffa konkurrensen även internationellt. Vi hamnar ibland i en väldigt tajt och låst diskussion om Sverige där vi inte ser att vi nu är på väg att bli omkörda av andra länder som också inser att kärnkraft måste byggas. Vi riskerar att hamna långt efter. Jag sitter alltså gärna ned och samtalar om detta.

Det vi har gjort i den här kammaren i och med den energipolitiska inriktningsproposition som det beslutades om är att vi faktiskt har försökt lämna tiden då vi drömde vindkraft eller kärnkraft i huvudet på varandra och i stället växla över till teknikneutralitet: Vad behöver Sverige AB? Vad behöver svenska hushåll? Det handlar inte om det enskilda kraftslaget utan om vilka egenskaper man kan leverera. Det är stabilitet i totalförsvarstider och effekt ut som är det viktiga, och på den vägen ska vi fortsätta vandra.

(Applåder)

Anf. 97 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Jag väljer att hålla fast vid glädjen, för jag blir återigen glad när Ebba Busch nu ändå bekräftar att det finns en möjlighet till gemensamma samtal och kanske också till en långsiktighet i energipolitiken. Det behövs nämligen mer än någonsin nu när vi ser hur verkligheten ser ut utanför den här kammaren: Kriegers flak stoppades, och 500 hushåll får se sin energiförsörjning möjligen försvinna.

Anledningen till att detta skedde var att regeringen drog undan mattan för projektet. Årtionden av planering blev bortkastade över en natt, inte bara för Vattenfall utan för hushåll och företag i hela södra Sverige. Jag upprepar därför frågan, och den gäller inte bara samtal: Kan Ebba Busch bekräfta att regeringen kommer att bjuda in till energisamtal med sikte på en bred, långsiktig energiuppgörelse som sträcker sig över mandatperioder och fokuserar på fossilfri el och långsiktighet för hela Sverige?

(Applåder)

Anf. 98 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Jag önskar att vi hade fler inlägg i replikskiftena, för jag har en motfråga. Betyder detta att man i Centerpartiet nu är beredd att otvetydigt säga ”Ja, låt oss bana väg för ny kärnkraft – låt oss diskutera hur, inte om!”? I så fall kan vi nämligen sitta ned och diskutera detta.

Jag tar dock fasta på det statsministern sa senast i går: Det är inte den som vill minst för Sverige – eller den som velar mest, vilket statsministern inte sa men som jag lägger till – som ska få bestämma reformtempot för sådant som svenska folket och svenska företag har väntat alldeles för länge på. Det är inte heller så att ett enskilt vindkraftsprojekt som planerats i 20 år stupar på grund av att vi nu inte längre säger att ett enskilt kraftslag ska få sin anslutningsavgift täckt medan varken den landbaserade vindkraften eller något annat kraftslag ska få det och att den notan ska skickas till hushållen.

Nu behöver vi gå över till teknikneutralitet – och gärna långsiktighet över blockgränsen.
(Applåder)

Anf. 99 AMANDA LIND (MP) replik:

Herr talman! På regeringens bord ligger ansökningar om havsbaserad vindkraft motsvarande mer än hela Sveriges årliga elanvändning. Energiministern kom till ett dukat bord; Busch hade vid det här laget redan kunnat ta beslut som skulle säkra Sveriges elförsörjning och industriomställning. Det har inte hänt. I stället har ministern låtit högen med ansökningar växa. På två år har regeringen sagt ja till enbart 2 av 25 ansökningar.

Ett av de få godkända projekten är Kriegers flak. År 2028 skulle parken ha stått redo att leverera el motsvarande 20 procent av Skånes elanvändning. Nu pausar Vattenfall dock utvecklingen av detta projekt, eftersom regeringen har stoppat Svenska kraftnäts utbyggnad av stamnät till havs. Våra grannländer – Tyskland, Nederländerna, Storbritannien och Danmark – har möjliggjort havsbaserad vindkraft.

Min fråga till Ebba Busch är: Varför ska investeringar i havsbaserad vindkraft hamna i Sveriges grannländer och inte i Sverige?
(Applåder)

Anf. 100 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Alla goda krafter behövs. Vi går nu fram med de beslut som behövs för att öka incitamenten för kommuner att säga ja till landbaserad vindkraft. Detta var något som den förra rödgröna regeringen inte lyckades bli enig om eller få igenom i kammaren. Där levererar vi än en gång – den här gången för att bana väg för mer vindkraft utan att köra ned den i halsen på boende i kommunerna. Det är en bra balans. Det är en folklig förankring av klimatpolitik som kan göra skillnad.

Samtidigt banar vi väg för flexitjänster och aggregeringstjänster – sådant som gör att vi får ut mer av den el som finns i systemet.

Skånes problem är ju effektbrist. Jag menar att man gör det alldeles för enkelt för sig när man pratar om hur mycket el man får ut på blåsiga dagar. Vi behöver prata om hur man får ut mer effekt. Enbart havsbaserad vindkraft kommer inte att lösa detta. Därför är det märkligt att ett enskilt kraftslag ska få sin anslutningsavgift subventionerad medan andra inte kan få det. Det är inte teknikneutralt.

(Applåder)

Anf. 101 AMANDA LIND (MP) replik:

Herr talman! Ebba Buschs resonemang går ju inte ihop. I två år har ministern hänvisat till fysikens lagar. Man har sagt att det inte går att anslu-

ta mer vindkraft utan att först få fram mer kärnkraft. Nu verkar dock fysikens lagar plötsligt ha ändrats – nu är det plötsligt viktigt att få fram landbaserad vindkraft i närtid.

Jag är glad att Ebba Busch har ändrat sig här; hon och jag är helt ense om att vi behöver göra mer för den landbaserade vindkraften. Men då kanske det aldrig har handlat om fysik. Då kanske det har handlat om Kristdemokraternas politiska taktik.

Jag förstår att Ebba Busch är stressad. I valrörelsen lät det så här: Med några lagändringar skulle ny kärnkraft kunna börja byggas inom 100 dagar efter valet. Nu står vi här 700 dagar senare, och ingen ny kärnkraft finns i sikte. Regeringen utreder förslag om ett statligt subventionsprogram för kärnkraft som kommer att bli ett slukhål för skattebetalarnas pengar. Det är surrealistiskt att höra Ebba Busch prata om teknikneutralitet.

Har regeringen utrett om ny kärnkraft behövs? Nej. När, Ebba Busch, kan vi förvänta oss ett tydligt besked om att vindkraften till havs ska börja behandlas på ett sätt som gör att det går att få loss den förnybara energi som krävs?

(Applåder)

Anf. 102 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Fysikens lagar trumfar fortfarande politikens vilja och stora politiska ord. Jag har aldrig varit emot något enskilt kraftslag. Jag har pekat på behovet av effekt ut. Det är helt uppenbart att vi i dag har en opposition i Sverige som fortfarande inte fattar vad effekt är. Gå hem och läs på om vad detta är!

Det råder störst effektbrist i södra Skåne. Detta är resultatet av en röd-grön energipolitik med en tro på att man – även kalla dagar när det inte blåser – kommer att ha tillräckligt med kraft för att ställa om industrin om man bara trycker in en massa mer el i systemet utan att det är baskraft. Det har man inte.

Därför behöver vi jobba med både vindkraft och lagring. Detta kommer dock inte att räcka om vi ska fördubbla vårt energisystem utan att det går ut över hushållen.

Låt oss bana väg för alla goda krafter. Det är dock inte bara mer el som ska in nu, utan det är också mer effekt som ska ut – annars kommer vi fortfarande bara att kunna konsumera lika mycket i dag som för tio år sedan. Detta är resultatet av er politik.

(Applåder)

Anf. 103 AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Inför varje riksdagsår går det i den här talarstolen att konstatera att den gångna sommaren inte bara har fört med sig ledighet, tid med vänner och familj och fina sommarkvällar utan också har kommit med en slående påminnelse om att vi lever i klimatförändringarnas tid.

Denna sommar var inget undantag. Under de senaste månaderna har samhällen världen över brunnit, människor dött av värmeslag och extremväder ställt hela samhällen på ända. Det här är det nya normala, och det finns risk för att det bara är början.

Vi behöver få ned utsläppen, och vi behöver göra det fort. Vi behöver göra det för att våra jordbrukare ska kunna skörda svensk mat till svenska hushålls bord även i framtiden, för att fisken i våra hav och sjöar ska få en

chans att återhämta sig, för att våra äldre ska kunna vara utomhus även under sommarmånaderna och för att våra barn och barnbarn ska ha en framtid att se fram emot. Det mest orättvisa mot människor i dag och mot kommande generationer är att inte göra någonting alls.

Samtidigt behöver denna omställning ske på ett rättvist sätt. Olika lösningar kan behövas i olika delar av landet. Oavsett plånbok och var du bor ska du kunna vara med på den framtidsomställning som vårt land har så mycket att vinna på.

En stark politik för ekonomisk jämlikhet går hand i hand med en klimatpolitik som minskar utsläppen på riktigt, men det vägrar denna regering att se. I stället gör man tvärtom. Nu gör man det svårare för människor att komma ut i naturen och till hav och sjöar samtidigt som flyget subventioneras. Ännu ett jobbskatteavdrag kommer oss som sitter här till del, medan de som har allra minst inte får någonting. Bensinskatten sänks för alla – också för dem med högst inkomster – medan priserna på kollektivtrafiken lämnas därhän.

När det Sverige behöver är en rättvis omställning, där du oavsett vem du är kan få möjligheter till ett gott liv, kommer regeringen med orättvisa utsläppsökningar. Vi kan bättre än så. Utan rättvisa finns det ingen omställning, och utan omställning finns det ingen rättvisa.
(Applåder)

Anf. 104 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Låt mig börja med att hälsa Amanda Lind välkommen hem från Miljöpartiets sommarturné, som var en tågrespa på Inlandsbanan. Ett av de budskap jag noterade från Miljöpartiets resa är att landsbygdspolitiken inte får reduceras till att bara handla om bränslepriser utan handlar om mycket mer än så, och detta är ju väldigt sant.

Problemet är bara att många företag och hushåll i detta avlånga land bokstavligt talat gick på knäna när dieselpriset tilläts stiga över 28 kronor litern; jag tänker mig alltså att vi ändå ska prata om detta. Om inte reduktionsplikten hade sänkts hade priset vid pump fortfarande varit mycket högt. I dag har Sverige i stället Europas lägsta drivmedelspriser.

Jag undrar, herr talman, hur mycket Miljöpartiet tycker att en liter soppa borde kosta. För visst behöver väl landsbygdspolitiken handla om mer än orimligt höga drivmedelspriser?
(Applåder)

Anf. 105 AMANDA LIND (MP) replik:

Herr talman! Reduktionsplikten behövs; det kan vi börja med att konstatera. Till och med denna regering har ju fått acceptera ett återinförande av den reduktionsplikt som man först totalt slaktade för att över huvud taget ha någon chans att närma sig målsättningarna för klimatutsläppen.

Samtidigt har man återinfört den på ett fundamentalt orättvist sätt. Alla får samma sänkning, oavsett om man bor på landsbygden, i glesbygden eller mitt i en storstad, där det finns kollektivtrafik, och oavsett storlek på plånbok. Det är inte en rättvis klimatomställning. Det är en fossilisering som är likadan för alla. Det är en orättvis klimatpolitik som vi inte står för.

Vi vill se en återinförd reduktionsplikt där man gör en differentiering beroende på var i Sverige människor bor. Vi vill också se en reell satsning på elektrifiering; där har denna regering totalt misslyckats. Elbilsförsälj-

ningen sjunker. Volvo har beslutat att dra ned på sina ambitioner när det gäller elbilsförsäljningen. Satsningar på kollektivtrafik – var som helst i landet – ser vi ingenting av.

Detta är ingen rättvis klimatpolitik, Ebba Busch.
(Applåder)

Prot. 2024/25:3
11 september

Partiledardebatt

Anf. 106 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Frågan blir ändå: Tycker Miljöpartiet att det är en rättvis klimatpolitik när en vanlig barnfamilj på landet, som är beroende av bilen och har flera kilometer till närmaste lantbuss, betalar 28 kronor litern? När Miljöpartiet var med och styrde hade man dessutom en prognos för reduktionsplikten som hade inneburit att priset hade stuckit iväg långt över 30 kronor litern. Är detta en rättvis klimatpolitik? Det är ju inte det.

Anledningen till att vi nu går fram med en lite höjd reduktionsplikt är att den delvis är förändrad. Dessutom kompenserar vi hushållen genom att sänka skatten, så från politiskt håll bäddar vi fortfarande för att det inte ska bli dyrare att vara svensk.

Samtidigt bygger vi ut rejält med laddstolpar och banar väg för en robust energipolitik med effekt, så att man också ska kunna våga växla över till en elbil. Nu premierar vi detta och hjälper de ekonomiskt svaga hushållen att kunna köpa en elbil. Det är en rättvis klimatpolitik.
(Applåder)

Anf. 107 AMANDA LIND (MP) replik:

Herr talman! När vi såg kostnadschocken breda ut sig över Sveriges hushåll som en följd av Putins invasion av Ukraina lade vi fram ett paket för att stötta hushållen, ett paket som hade gjort det rättvist för alla, även dem som inte har bil. Vi ville sänka matmomsen, satsa på kollektivtrafiken och ge stöd till de barnfamiljer som har det allra sämst. Men dessa förslag gjorde regeringen inget av. Man kan aldrig tro att ojämlikheten i samhället löses med enbart klimatpolitik, utan man måste se till helheten. Rättvisa och jämlikhet är en förutsättning för klimatomställning.

Vi vill se över reduktionsplikten och göra den mer differentierad. Men regeringen har sjösatt ett system som är fundamentalt orättvist. Det är inte hållbart och minskar inte heller utsläppen.
(Applåder)

Anf. 108 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Välkommen till denna härliga förening för partiledardebatter, Amanda Lind! Vi samlas regelbundet för att prata om viktiga saker och reflektera över historien.

Få saker är så viktiga som att unga människor utvecklar sin kreativitet, sin motorik, sin hunger och sin uthållighet i skolan. Men där har de genom åren mötts av mycket skärmar i stället för pärmar. Detta drev miljöpartister före Amanda Lind på, men din företrädare Peter Eriksson, en utmärkt person, har gjort avbön och ångrat att han drev på detta eftersom det har försvårat barns situation när det gäller att möta de giftiga algoritmerna och även tagit bort kreativitet, uthållighet och påhittighet.

Delar Amanda Lind Peter Erikssons avbön?

Anf. 109 AMANDA LIND (MP) replik:

Herr talman! Miljöpartiets skolpolitik bygger på vetenskaplighet. Vi tycker att det är bra att Liberalerna har drivit de förslag som Miljöpartiet också jobbade för under sin tid i regering: bemannade skolbibliotek, fler läroböcker i skolan och en läsa-skriva-räkna-garanti så att barnen verkligen lär sig läsa tidigt i skolan.

När det gäller digitaliseringen har det rått en bred konsensus i kammaren om att Sverige självklart inte ska ligga efter när det gäller att ge barn de digitala verktygen och möjligheterna. Lika självklart är det att professionen, lärarna, måste ha goda möjligheter att erbjuda analoga undervisningsmaterial. Givetvis ska det finnas böcker i varje svenskt klassrum.

Men det gäller att inte kasta ut barnet med badvattnet när vi talar om att gå från skärm till pärm. Ibland behövs skärmarna i klassrummen, och det tror jag att också Johan Pehrson inser.

(Applåder)

Anf. 110 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Det är modigt av Amanda Lind att utmana Sveriges hjärnforskare, barnläkare, Folkhälsomyndigheten och andra som pekar på allvaret med att mycket små barn utsätts för giftiga algoritmer. Peter Eriksson har sagt att man var naiv och inte tog problemen på tillräckligt stort allvar, och nu har han gjort avbön.

Självklart behövs det skolbibliotek, och därför genomför regeringen förändringar som inte minst Liberalerna drivit på för. Det ska också finnas mycket mer skolböcker än skärmar i skolan.

Jag förstår dock inte om Amanda Lind delar Peter Erikssons självvranssakan och avbön när det gäller att man gjorde fel och gick för långt med skärmar i skolan.

Anf. 111 AMANDA LIND (MP) replik:

Herr talman! Johan Pehrson talar om två olika saker. Kammaren har varit överens om att man ska ges möjlighet att använda både digitala och analoga redskap i skolan. Det ska självklart finnas en god balans så att lärarna kan göra de vägval som krävs för att barnen också ska ha riktiga skolböcker.

När det gäller de skadliga algoritmerna har insikten i samhället ökat om att jättar inom sociala medier verkligen missbrukar sin dominanta maktställning och gör både barn och vuxna skärmberoende. Här måste regeringen göra mer mot de beroendeframkallande algoritmer som dessa storföretag tillåts ha. Här finns möjlighet att göra mycket mer på EU-nivå, och jag hoppas att ministern kommer att driva på regeringen att ta ett mer aktivt ansvar när det gäller dessa algoritmer.

(Applåder)

Anf. 112 JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Jag tänkte ta hjälp av en skärm här i talarstolen, Amanda Lind, men jag är väldigt vuxen.

Vi förstår alltmer vilka konsekvenser som följer av för tidig och för mycket skärmanvändning hos barn. Nu går det en våg av skärmbegränsning över skolor i den demokratiska världen, och här hemma i Sverige

beslutar många fler rektorer om mobilfria lektioner. Vi ska också se till att visa ledarskap här så att det blir huvudregel.

Forskningen är tydlig med att barn lär sig sämre med skärmar. De tappar fortare fokus, och det finns en stark koppling mellan svaga skolresultat och för mycket tv-spelande och sociala medier på fritiden, framför allt på nätterna. Hos den yngre generationen kallas det eviga skrollandet för hjärnröta eller Tiktokhjärna.

Liberalerna ringde tidigt i varningsklockorna, och på regeringens initiativ har Folkhälsomyndigheten kommit med nya råd om barns skärm-användning. Jag hoppas att detta kommer att ge Sveriges föräldrar kraft att också i hemmet orka sätta gränser för ohälsosam användning av skärmar.

Liberalerna i regeringen agerar också för att skolan ska bli en motkraft till Tiktokhjärna. Med fler skolböcker och pärmar kan vi göra riktiga insatser för att öka läsning och uthållighet. Även i förskolan måste skärman-vändningen kraftigt begränsas. Vi ser nu också på en utredning om mobil-förbud i svensk skola.

I grund och botten handlar det om studiero och disciplin i klassrummet och om att ge ungdomar en chans att ta till sig det de behöver ha med sig in i framtiden. Skolans undervisning ska ge de unga framtidstro och möjligheter. Jag brukar säga att skolan ska gå från skärm till pärm, och det gäller fortsatt.

Anf. 113 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! På tio år har över 160 000 unga människor gått ut skolan utan behörighet till gymnasiet. Var femte elev går ut grundskolan med en enkelbiljett direkt till utanförskap. Sverige är det land i EU som varje år underkänner flest elever, tio gånger så många som Danmark och Finland och dubbelt så många som Estland och Rumänien. Anledningen är inte de svenska eleverna och de svenska lärarna utan att vi politiker har svikit dem.

Därför vill jag fråga den nye utbildningsministern och ledaren för det parti som mer än något annat parti varit med och format dagens svenska skola: Varför insisterar Liberalerna och regeringen på att behålla ett betygssystem som stänger dörren för så många livsresor innan de ens har börjat?

Anf. 114 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Skolan har upplevt en kunskapskollaps. Det visar Pisa, och det är Muharrem Demirok inne på. Man måste åtgärda roten till detta. Det handlar bland annat om att få ut skärmarna, som jag nämnde nyss, och att se till att eleverna läser mer. Man ska kunna testa mer men också komma med tidigare insatser och stöd till de ungdomar som verkligen behöver det.

Uppfattningen att fakta inte är viktigt, alltså den postmodernistiska kunskapssyn som har rått för länge, måste vi även vädra ut ur det svenska skolsystemet. Vi måste bli tydligare med att kunskaper ska bygga på fakta. Det är ingenting man ska skämmas för när det gäller ämneskunskaper.

Vi ser att man behöver göra mer för att fler ungdomar ska klara kunskapsmålen. Det är därför vi lägger om inte bara friskolepolitiken utan också politiken för ordning och reda och mer fokus på kunskap i skolan. Vi vill lyfta tillbaka och fortsätta lyfta svenska kunskapsresultat i skolan

så att eleverna klarar sig bättre i Pisa. Vi ska ha målsättningen att bli bäst i världen i Pisa.

Anf. 115 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Vi har hört Johan Pehrson prata om att gå från skärm till pärm. Det är ganska fyndigt och inte nödvändigtvis ett dåligt argument, men det är otillräckligt. Det räcker inte.

Tusen och åter tusen unga människor hamnar i dag i utanförskap och går in i sommarlovet efter nian utan att ha någonting att göra på hösten. De får inte gå vidare på grund av att de inte fick godkända betyg i tillräckligt många ämnen. Kommer det att vara en tröst för dem att de får ta med sig Liberalernas sommarlovsbok hem när de lämnar skolan för sista gången redan vid 15 års ålder? Kommer de att titta mindre på skärmen om de inte kommer in på gymnasiet? Nej, vi måste göra allt vi kan för att höja skolresultaten. Det gör vi inte genom att sabotera ungdomars livsresor innan de ens hunnit börja.

Vi måste klara av att ställa de jobbiga frågorna om betygen. Vi måste också ge ungdomarna fler chanser att lyckas. Jag ser fram emot fler förslag från utbildningsministern kring detta.

(Applåder)

Anf. 116 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Den omfattande språkfattigdomen beror på en för svag integrationspolitik. Det är för många ungdomar som kommer till skolan med för svaga kunskaper i svenska. Vi ska stärka svenskinsatserna i förskolan för de barnen. Man ska inte bara få med sig en bok från staten på loven utan också gå i lovskola betydligt oftare och betydligt tidigare. Det är vägen till godkända betyg.

Det finns olika sätt att hjälpa unga människor att klara målen och att kunna läsa vidare på gymnasium. Det handlar om olika former av introduktionskurser för att se till att de kommer vidare, till exempel till praktiska utbildningar. Allt det där är ju helt centralt. Men att säga att vi ska sänka kraven för vad som är godkänt är i sig ingen lösning på de omfattande kunskapsproblemen. Det är kanske upp till en fjärdedel unga som lämnar grundskolan som funktionella analfabeter.

Anf. 117 AMANDA LIND (MP) replik:

Herr talman! Det fanns en tid när Liberalerna var både ett liberalt parti och ett parti som i alla fall hade ambitioner om minskade utsläpp och stoppade klimatförändringar. Det var, för att uttrycka det mildt, en annan tid.

I dag står Liberalerna glatt längst fram i leden när politik presenteras som de själva konstaterar kommer att öka Sveriges utsläpp. Förra veckan stoltserade man tillsammans med Sverigedemokraterna med att flygskatten ska avskaffas. Det kommer att öka flygandet och öka utsläppen med 110 000 ton, enligt regeringsföreträdarna själva. Man talar om att EU:s utsläppshandelssystem på något sätt ska ersätta det här, men det tar inte höjd för höghöjdseffekten, som står för två tredjedelar av flygets utsläpp, och inte heller för resor utanför Europa. Det är alltså bara halva lösningen.

Min fråga är vad Liberalernas förslag är för att flyget ska betala för alla sina utsläpp. Vad ska ersätta flygskatten? Just nu ser det ut som om regeringen avskaffar klimatåtgärder utan att ersätta dem med nya.

Prot. 2024/25:3
11 september

Partiledardebatt

Anf. 118 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Det var inte så att Liberalerna hoppade jämfota av glädje över flygskatten – tvärtom. Vi pekade på att den var ineffektiv, att den skulle riskera att driva flygresandet från Sverige till andra länder och att den skulle vara ett hot mot ett av världens längsta länder, som har behov av regional flygtrafik men också av internationell flygtrafik för att fortsätta vara ett attraktivt land i världen. Folk måste ju kunna resa hit.

Vi ser fram emot att man på europeisk nivå möter detta, för flyget är en europeisk fråga. Vi har ingen enbart nationalistisk klimatpolitik utan en europeisk och en global.

Vi måste lösa frågorna om flygets utsläpp tillsammans i EU. Det finns en väldigt tydlig plan för det, och det gäller att EU håller i detta när den nya kommissionen tillträder. Det är svaret på frågan hur vi ska komma till rätta med flygets utsläpp. Svaret är inte att driva bort flygandet så att alla svenskar ska flyga från Kastrup i stället för från till exempel Arlanda.

Anf. 119 AMANDA LIND (MP) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att Johan Pehrson inte svarar på min fråga. Över hälften av de utsläpp som flyget står för kommer inte att kunna tas om hand i utsläppssystemet i EU. Vad är Liberalernas svar på frågan om de utsläppen?

Det är fascinerande att lyssna på Johan Pehrsons argumentation. Det låter som om orden kommer från en sverigedemokrat när de ska komma från en liberal. Om Tidöpartierna ogillar flygskatten – ersätt den då med någonting som är bättre! Eller kommer Johan Pehrson och regeringen att fortsätta bulka genom hela mandatperioden?

Hur fascinerande det än är att lyssna så är det också tragiskt, för Johan Pehrson vet precis som jag att utsläppen måste minska snabbt och att de måste minska snarast. Vi har inte tid med bortförklaringar och dimridåer.

Er politik och er klimathandlingsplan har sågats jäms med fotknölna av Finanspolitiska rådet, Klimatpolitiska rådet och forskare, men någons vill jag ändå tro att Liberalerna inte är nöjda med situationen. Kan Liberalerna lova, Johan Pehrson, att ni kommer att klara de nationella klimatmålen till 2030?

Anf. 120 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Vi driver en klimatpolitik som är hållbar för både företag och familjer. Det är en klimatpolitik som också på lång sikt kan ta Sverige hela vägen till nettonoll 2045 och därefter.

Vi är glada över att nu återinföra en del av reduktionsplikten. Vi var tydliga när vi trädde i regeringsställning med att det skulle göras en paus i detta under en viss tid. Det var det vi sa, men vi ser nu att det här kan bidra till att vi klarar ESR-åtagandena.

Jag hörde tidigare Amanda Lind säga att regeringens politik åter upp hela det överskott som har skapats. Det är inte Miljöpartiets reduktionsplikt som har skapat det. Det har skapats av svenska företag som legat ännu

mer framåtlutade, varit ännu duktigare på teknik och varit ännu mer gröna. De har gjort att det här har byggts upp.

Vi måste gå hand i hand med svensk industri. Den ska vara ledande i klimatomställningen, men det kräver också att människor ska kunna ta sig till Sverige. De åker ofta flygplan om de kommer från Amerika eller Japan och ska investera i Sverige. Det är väldigt svårt att ta sig hit på något annat sätt.

Partiledardebatten var härmed avslutad.

§ 2 Avsägelser

Förste vice talmannen meddelade

att *Martin Westmont* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot i civilutskottet,

att *Markus Wiechel* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot i utrikesutskottet,

att *Angelika Bengtsson* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot i socialutskottet,

att *Victoria Tiblom* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i konstitutionsutskottet,

att *Ulf Lindholm* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i civilutskottet,

att *Sara Gille* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i utrikesutskottet,

att *Yasmine Eriksson* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i utrikesutskottet och

att *Leonid Yurkovskiy* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i socialutskottet.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade

att Sverigedemokraternas partigrupp anmält *Markus Wiechel* som ledamot i skatteutskottet och som suppleant i utrikesutskottet, *Rashid Fari* var som ledamot i civilutskottet, *Yasmine Eriksson* som ledamot i utrikesutskottet, *Leonid Yurkovskiy* som ledamot i socialutskottet, *Victoria Tiblom* som ledamot i miljö- och jordbruksutskottet, *Martin Westmont* som suppleant i konstitutionsutskottet, *Mats Hellhoff* som suppleant i civilutskottet, *Angelika Bengtsson* som suppleant i utrikesutskottet och *Christian Lindefjärd* som suppleant i socialutskottet,

att Moderaternas partigrupp anmält *Mats Sander* som suppleant i socialförsäkringsutskottet under *Ulrika Heindorffs* ledighet samt

att Centerpartiets partigrupp anmält *Anne-Li Sjölund* som suppleant i utbildningsutskottet.

ledamot i skatteutskottet

Markus Wiechel (SD)

ledamot i civilutskottet

Rashid Farivar (SD)

ledamot i utrikesutskottet

Yasmine Eriksson (SD)

ledamot i socialutskottet

Leonid Yurkovskiy (SD)

ledamot i miljö- och jordbruksutskottet

Victoria Tiblom (SD)

suppleant i konstitutionsutskottet

Martin Westmont (SD)

suppleant i civilutskottet

Mats Hellhoff (SD)

suppleanter i utrikesutskottet

Angelika Bengtsson (SD)

Markus Wiechel (SD)

suppleant i socialutskottet

Christian Lindefjärd (SD)

suppleant i utbildningsutskottet

Anne-Li Sjölund (C)

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 11 september 2024–23 maj 2025* till

suppleant i socialförsäkringsutskottet

Mats Sander (M)

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2023/24:848

Till riksdagen

Interpellation 2023/24:848 Industrins behov av kalk
av Isak From (S)

Denna interpellation har överlämnats till statsrådet Pourmokhtari och kommer att besvaras tisdagen den 24 september.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.
Stockholm den 9 september 2024
Klimat- och näringslivsdepartementet
Romina Pourmokhtari (L)
Enligt uppdrag
Maria Åhrling
Expeditionschef

Interpellation 2023/24:849

Till riksdagen
Interpellation 2023/24:849 Uppsalapendeln
av Ardalan Shekarabi (S)
Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 4 oktober 2024.
Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 10 september 2024
Finansdepartementet
Elisabeth Svantesson (M)
Enligt uppdrag
Johan Ndure
Departementsråd

§ 5 Anmälan om granskningsrapport

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till socialförsäkringsutskottet:
RiR 2024:15 Bostadsbidragets måluppfyllelse – trångboddhet och absolut fattigdom

§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Propositioner
2023/24:166 och 168 till utbildningsutskottet
2023/24:167 till skatteutskottet

§ 7 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid

Följande dokument anmälades och bordlades:
Proposition
2024/25:6 Extra ändringsbudget för 2024 – Ytterligare materiel och ekonomiskt stöd till Ukraina

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för ovanstående proposition skulle förkortas till fem dagar.

Följande interpellationer hade framställts:

den 10 september

2023/24:852 Jord- och skogsbrukets förutsättningar att ställa om

av *Isak From* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2023/24:853 Förslag för att beivra buskörningar i Malmö

av *Rasmus Ling* (MP)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 10 september

2023/24:1118 Väntetider till fertilitetsutredning och behandling

av *Anna Vikström* (S)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2023/24:1119 Förskrivning av diabetesmedicin

av *Fredrik Lundh Sammeli* (S)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2023/24:1120 Digitalisering för ökad trygghet och effektivitet i global handel

av *Elisabeth Thand Ringqvist* (C)

till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2023/24:1121 Kattegatt Syd

av *Christofer Bergenblock* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2023/24:1122 Åtgärder för att förhindra otillåten drönartrafik vid Arlanda flygplats

av *Kadir Kasirga* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

§ 10 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 10 september

2023/24:1102 Utvecklingen i Bangladesh

av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:1103 Strömsholms kanal samt utveckling av besöksnäringen i Västmanland

av *Olle Thorell* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

Prot. 2024/25:3
11 september

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 15.12.

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 66 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

§ 1 Partiledardebatt.....	1
Anf. 1 Statsminister ULF KRISTERSSON (M).....	1
Anf. 2 MAGDALENA ANDERSSON (S)	2
Anf. 3 JIMMIE ÅKESSON (SD).....	4
Anf. 4 NOOSHI DADGOSTAR (V).....	5
Anf. 5 MUHARREM DEMIROK (C).....	7
Anf. 6 EBBA BUSCH (KD).....	8
Anf. 7 AMANDA LIND (MP)	9
Anf. 8 JOHAN PEHRSON (L).....	11
Anf. 9 Statsminister ULF KRISTERSSON (M).....	12
Anf. 10 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	13
Anf. 11 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	13
Anf. 12 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	13
Anf. 13 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	13
Anf. 14 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	14
Anf. 15 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	14
Anf. 16 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	14
Anf. 17 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	15
Anf. 18 MUHARREM DEMIROK (C) replik	15
Anf. 19 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	15
Anf. 20 MUHARREM DEMIROK (C) replik	16
Anf. 21 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	16
Anf. 22 AMANDA LIND (MP) replik.....	16
Anf. 23 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	17
Anf. 24 AMANDA LIND (MP) replik.....	17
Anf. 25 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	18
Anf. 26 MAGDALENA ANDERSSON (S).....	18
Anf. 27 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	19
Anf. 28 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	19
Anf. 29 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	19
Anf. 30 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	19
Anf. 31 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	20
Anf. 32 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	20
Anf. 33 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	20
Anf. 34 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	21
Anf. 35 MUHARREM DEMIROK (C) replik	21
Anf. 36 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	21
Anf. 37 MUHARREM DEMIROK (C) replik	22
Anf. 38 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	22
Anf. 39 EBBA BUSCH (KD) replik	22
Anf. 40 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	23
Anf. 41 EBBA BUSCH (KD) replik	23
Anf. 42 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	23
Anf. 43 JOHAN PEHRSON (L) replik	24
Anf. 44 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	24
Anf. 45 JOHAN PEHRSON (L) replik	24
Anf. 46 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	25
Anf. 47 JIMMIE ÅKESSON (SD).....	25

Anf. 48	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	25
Anf. 49	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	26
Anf. 50	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	26
Anf. 51	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	26
Anf. 52	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	27
Anf. 53	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	27
Anf. 54	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	27
Anf. 55	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	27
Anf. 56	MUHARREM DEMIROK (C) replik	28
Anf. 57	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	28
Anf. 58	MUHARREM DEMIROK (C) replik	29
Anf. 59	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	29
Anf. 60	AMANDA LIND (MP) replik	29
Anf. 61	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	30
Anf. 62	AMANDA LIND (MP) replik	30
Anf. 63	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	30
Anf. 64	JOHAN PEHRSON (L) replik	31
Anf. 65	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	31
Anf. 66	JOHAN PEHRSON (L) replik	31
Anf. 67	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	32
Anf. 68	NOOSHI DADGOSTAR (V)	32
Anf. 69	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	32
Anf. 70	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	33
Anf. 71	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	33
Anf. 72	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	33
Anf. 73	MUHARREM DEMIROK (C) replik	33
Anf. 74	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	33
Anf. 75	MUHARREM DEMIROK (C) replik	34
Anf. 76	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	34
Anf. 77	EBBA BUSCH (KD) replik	34
Anf. 78	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	34
Anf. 79	EBBA BUSCH (KD) replik	35
Anf. 80	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	35
Anf. 81	JOHAN PEHRSON (L) replik	36
Anf. 82	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	36
Anf. 83	JOHAN PEHRSON (L) replik	36
Anf. 84	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	37
Anf. 85	MUHARREM DEMIROK (C)	37
Anf. 86	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	37
Anf. 87	MUHARREM DEMIROK (C) replik	38
Anf. 88	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	38
Anf. 89	MUHARREM DEMIROK (C) replik	38
Anf. 90	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	39
Anf. 91	MUHARREM DEMIROK (C) replik	39
Anf. 92	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	39
Anf. 93	MUHARREM DEMIROK (C) replik	40
Anf. 94	EBBA BUSCH (KD)	40
Anf. 95	MUHARREM DEMIROK (C) replik	40
Anf. 96	EBBA BUSCH (KD) replik	41
Anf. 97	MUHARREM DEMIROK (C) replik	41
Anf. 98	EBBA BUSCH (KD) replik	41

Anf. 99	AMANDA LIND (MP) replik.....	42	Prot. 2024/25:3
Anf. 100	EBBA BUSCH (KD) replik	42	11 september
Anf. 101	AMANDA LIND (MP) replik.....	42	
Anf. 102	EBBA BUSCH (KD) replik	43	
Anf. 103	AMANDA LIND (MP).....	43	
Anf. 104	EBBA BUSCH (KD) replik	44	
Anf. 105	AMANDA LIND (MP) replik.....	44	
Anf. 106	EBBA BUSCH (KD) replik	45	
Anf. 107	AMANDA LIND (MP) replik.....	45	
Anf. 108	JOHAN PEHRSON (L) replik	45	
Anf. 109	AMANDA LIND (MP) replik.....	46	
Anf. 110	JOHAN PEHRSON (L) replik	46	
Anf. 111	AMANDA LIND (MP) replik.....	46	
Anf. 112	JOHAN PEHRSON (L).....	46	
Anf. 113	MUHARREM DEMIROK (C) replik	47	
Anf. 114	JOHAN PEHRSON (L) replik	47	
Anf. 115	MUHARREM DEMIROK (C) replik	48	
Anf. 116	JOHAN PEHRSON (L) replik	48	
Anf. 117	AMANDA LIND (MP) replik.....	48	
Anf. 118	JOHAN PEHRSON (L) replik	49	
Anf. 119	AMANDA LIND (MP) replik.....	49	
Anf. 120	JOHAN PEHRSON (L) replik	49	
§ 2	Avsägelser	50	
§ 3	Anmälan om kompletteringsval.....	50	
§ 4	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	51	
§ 5	Anmälan om granskningsrapport	52	
§ 6	Ärenden för hänvisning till utskott	52	
§ 7	Bordläggning och beslut om förkortad motionstid	52	
§ 8	Anmälan om interpellationer.....	53	
§ 9	Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	53	
§ 10	Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	53	
§ 11	Kammaren åtskildes kl. 15.12.....	54	